

Bureau voor Archeologie Rapport 1182

Kastanjelaan, Nederhorst den Berg, gemeente Wijdmeren: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende en karterende fase

Colofon

titel: Bureau voor Archeologie Rapport 1182. Kastanjelaan, Nederhorst den Berg, gemeente Wijdmeren: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende en karterende fase

auteur: A. de Boer (KNA senior prospector)

datum: 24 mei 2022

ISSN: 2214-6687

© Bureau voor Archeologie

Koningsweg 244 Utrecht

T 030 245 18 95

E info@bureauvoorarcheologie.nl

I <https://www.bureauvoorarcheologie.nl>

Administratieve gegevens

Projectnummer	2022033101
Provincie	Noord-Holland
Gemeente	Wijdmeren
Plaats	Nederhorst den Berg
Toponiem	Kastanjelaan
Centrum locatie (m RD)	131.680; 473.830 (x; y)
Omvang plangebied	3.190 m ²
Omvang onderzoeksgebied booronderzoek	3.190 m ²
Kadastrale gegevens	kadastrale gemeentenaam: Nederhorst den Berg, sectie: C, nummer(s): 2173, 2269, 2798, 3657, 3943, 4381
ARCHIS onderzoeksmeldingsnummer	5217212100 (ABU); 5217220100 (ABO)
Soort onderzoek	een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende en karterende fase
Opdrachtgever	Buro BOOT
Uitvoerder	Bureau voor Archeologie
Kaartblad	31F
(RO) kader onderzoek	Wijziging bestemmingsplan
Periode van uitvoering veldwerk	woensdag 13 april 2022
Bevoegde overheid	Gemeente Wijdmeren
Deskundige namens bevoegde overheid	NMF Erfgoed
Versie van het rapport	1_1
Beheerder en plaats van documentatie	Digitale documentatie: ARCHIS en E-Depot Vondstdocumentatie: geen vondsten

Figuur 1: Het onderzoeksgebied van het bureauonderzoek (kaartbeeld) met plangebied (rood; www.opentopo.nl).

Inhoudsopgave

	Samenvatting.....	7
1	Inleiding.....	8
	1.1 Doelstelling en vraagstelling.....	8
2	Bureauonderzoek.....	10
	2.1 Methode.....	10
	2.2 Onderzoeksgebied en toekomstig gebruik.....	10
	2.3 Huidige situatie.....	12
	2.4 Aardwetenschappelijke waarden.....	12
	2.5 Historische situatie.....	14
	2.6 Mogelijke verstoringen.....	15
	2.7 Archeologische en bouwhistorische waarden.....	15
	2.8 Gespecificeerde verwachting.....	18
3	Booronderzoek.....	20
	3.1 Inleiding.....	20
	3.2 Methode.....	20
	3.3 Resultaten met geologische interpretatie.....	21
	3.4 Archeologische interpretatie.....	22
	3.5 Waardestelling en Selectieadvies.....	23
4	Conclusie.....	24
	4.1 Conclusie Bureauonderzoek.....	24
	4.2 Conclusie Booronderzoek.....	25
5	Advies.....	26
	5.1 Status en inhoudelijke afstemming bevoegde overheid.....	26
6	Literatuur.....	27
	Figuren.....	29
	Bijlage 1: Boorbeschrijvingen.....	55

Lijst met Figuren

Figuur 1: Het onderzoeksgebied van het bureauonderzoek (kaartbeeld) met plangebied (rood; www.opentopo.nl).....	4
Figuur 2: Luchtfoto actueel.....	29
Figuur 3: Topografische kaart.....	30
Figuur 4: Archeologische beleidskaart gemeente Wijdmeren (Husken 2010)..	31
Figuur 5: Bouwwaren volgens Basisadministratie Adressen en Gebouwen (Kadaster 2013).....	32
Figuur 6: Verbeelding bestemmingsplan.....	33
Figuur 7: Paleogeografische reconstructie 800 na Christus.....	34
Figuur 8: Geologische kaart blad 31 Oost (De Lange e.a. 1969).....	35
Figuur 9: Bodemkaart (Stichting voor Bodemkartering 1970).....	36
Figuur 10: Geomorfologische kaart.....	37
Figuur 11: Hoogte-reliëfkaart (Kadaster en PDOK 2014). Hoogtewaarden in meters ten opzichte van N.A.P.....	38
Figuur 12: Kaart van de grenzen tussen het Gooi en het Sticht Utrecht uit 1619 (Sinck 1619).....	39
Figuur 13: Nieuwe kaart van den lande van Utrecht, oorspronkelijk uit 1696, uitgave 18 ^e eeuw (Bernard de Roy 1743).....	40
Figuur 14: Kaart van de situatie rond 1700 (Visscher 1677).....	41
Figuur 15: Kaart Ketelaar (Ketelaar 1769).....	42
Figuur 16: Kadastrale minuut 1811-1832 Nederhorst den Berg, sectie C, blad 3.	43
Figuur 17: Situatie Schulpenburg met het plangebied in blauw.....	44
Figuur 18: 387-1005-ANKEVEEN-1881.....	45
Figuur 19: 387-1012-ANKEVEEN-1922.....	46
Figuur 20: 31F-1950-Hilversum.....	47
Figuur 21: 31F-1960-Hilversum.....	48
Figuur 22: 31F-1970-Hilversum.....	49
Figuur 23: 31F-1988-Hilversum.....	50
Figuur 24: Topografisch kaart 2012.....	51
Figuur 25: Archeologische zaken uit ARCHIS (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2021).....	52
Figuur 26: Boorpuntenkaart.....	53
Figuur 27: Getekende boorprofielen in schematische doorsnede.....	54

Lijst met Tabellen

Tabel 1: Aardkundige waarden.....	14
Tabel 2: Archeologische terreinen, zaken en vondstlocaties ca. 500 m van het plangebied.....	18

Samenvatting

Bureau voor Archeologie heeft een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen uitgevoerd voor een bouwplan ter hoogte van de Kastanjelaan te Nederhorst den Berg.

De vraagstelling van het onderzoek luidt: hoe kan rekening gehouden worden met eventuele archeologische resten bij de voorgenomen ontwikkeling? Het onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen van de KNA, protocollen 4002 en 4003. Voor het onderzoek zijn kaarten, databases en literatuur geraadpleegd om te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting van het gebied.

De beoogde ingreep bestaat uit de sloop van de woningen en de bouw van nieuwe woningen. De nieuwe woningen komen grotendeels op de plek van de huidige. De mate waarin de voetafdruk van de woningen overlappen is nog niet exact bekend omdat de plannen nog in ontwikkeling zijn.

Het plangebied ligt in het archeologisch landschap 'Hollands-Utrechts veengebied', in de landschapszone veenvlakten. Het pleistocene oppervlak ligt ongeveer op -5 m NAP, circa 4,5 m onder het straatniveau. Op het dekzand ligt een veenpakket dat zich tussen 5.500 en 3.850 voor Christus heeft ontwikkeld. Rond de jaartelling is de Vechtarm langs Nederhorst ten Berg actief geworden. Op de oevers van de Vecht kan sindsdien zijn gewoond. De historische kern van het plangebied ligt volgens de gemeentelijke beleidskaart op de rand van de historisch kern. De geraadpleegde kaarten geven echter aan dat het plangebied tot in de 20^e eeuw onbebouwd is gebleven.

In het plangebied zijn zes boringen gezet om de aard en intactheid te controleren en om nader te bepalen of archeologische resten aanwezig zijn die zich manifesteren als archeologische laag. De einddieptes van de boringen liggen tussen 200 en 400 cm-mv.

Uit het booronderzoek blijkt dat het natuurlijke bodemprofiel bestaat uit komafzettingen op veen op crevasse- of meerafzettingen. De bodem is waarschijnlijk opgehoogd voorafgaand aan de bouw van de huidige woonwijk in de jaren vijftig. Dit ophoogpakket is 40 tot 160 cm dik. In het plangebied zijn binnen de onderzochte diepte geen intacte archeologisch niveaus aanwezig; het oppervlak van vóór de bouw van de woonwijk is grotendeels vergraven. In de top van het veen zijn geen veraarde niveaus aanwezig. Er zijn geen archeologische lagen of indicatoren aangetroffen. De kans dat archeologische resten aanwezig zijn is klein.

Bureau voor Archeologie adviseert het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.

Dit onderzoek is met grote zorgvuldigheid uitgevoerd. Het is echter nooit uit te sluiten dat bij de graafwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen op plaatsen en dieptes waar die niet worden verwacht. Eventuele archeologische resten is men verplicht te melden bij de Minister van OCW in overeenstemming met de Erfgoedwet. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente Wijdmeren.

1 Inleiding

Bureau voor Archeologie heeft een archeologisch onderzoek uitgevoerd voor de herontwikkeling van woningen aan de Kastanjelaan te Nederhorst den Berg.

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De ligging van het plangebied is weergegeven in fig. 1. Vanwege het gemeentelijke archeologische beleid moet voor de beoogde ontwikkeling een archeologisch onderzoek worden uitgevoerd.

Het onderzoek is uitgevoerd onder certificaat BRL SIKB 4000,¹ in overeenstemming met de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1).

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een booronderzoek in de verkennende en karterende fase. Met de bevindingen wordt aan het einde van het rapport een advies gegeven hoe bij het project rekening kan worden gehouden met archeologische waarden.

1.1 Doelstelling en vraagstelling

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting. Het doel van het veldonderzoek is het controleren en verfijnen van de archeologische verwachting zodat een beslissing genomen kan worden over hoe met eventuele archeologische waarden rekening moet worden gehouden bij de voorgenomen werkzaamheden.

Het veldonderzoek is uitgevoerd als booronderzoek (IVO – O) en betreft de verkennende fase gecombineerd met de karterende fase. Met het verkennende veldonderzoek wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden. Hiermee worden kansarme zones uitgesloten en kansrijke zones geselecteerd. Tijdens een karterend veldonderzoek wordt het terrein systematisch onderzocht op de aanwezigheid van archeologische resten.

De volgende onderzoeksvragen zijn in dit onderzoek gebruikt:

Bureauonderzoek:

1. *Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?*
2. *Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied in termen van geomorfologie, geologie en bodemkunde?*
3. *Is sprake van bekende bodemverstoringen?*
4. *Wat is de historische ontwikkeling van het plangebied?*
5. *Is sprake van bekende archeologische waarden (zoals AMK terreinen, vondstlocaties, historische kernen) in het plangebied en directe omgeving, en zo ja welke?*

¹ <https://www.kiwa.nl/upload/certificate/00094278.pdf>

6. *Kunnen archeologische resten in het plangebied aanwezig zijn? Zo ja, wat is daarvan op hoofdlijnen de omvang, ligging, aard en datering?*
7. *Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?*
8. *Welke vervolgstap(pen) kunnen worden genomen om rekening te houden met (mogelijke) archeologische resten?*

Verkenkend booronderzoek:

9. *Wat is de aard (geologisch en bodemkundig) en intactheid (verstoringen) van het bodemprofiel?*
10. *Zijn potentiële archeologische niveaus aanwezig, en zo ja, wat is de aard, diepteligging en verbreiding daarvan?*

Karterend booronderzoek

11. *Zijn archeologische lagen/indicatoren aanwezig, en zo ja wijzen deze op een vindplaats (geef aard, datering, ligging)?*

Eindoordeel:

12. *Indien (mogelijk) archeologische waarden aanwezig zijn:*
 - a) *Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?*
 - b) *Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische waarden?*
13. *Indien vervolgonderzoek nodig is: Welke methode(n), techniek(en) en strategie(ën) van Inventariserend veldonderzoek zijn hiervoor geschikt?*

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen van de KNA 4.1, protocol 4002.²

Voor het onderzoek zijn kaarten, databases en literatuur geraadpleegd om tot een gespecificeerde archeologische verwachting van het gebied te komen. Eerst wordt het plan- en onderzoeksgebied vastgesteld en het onderzoek gemeld bij ARCHIS. Daarna wordt achtereenvolgens de aardkundige, archeologische en historische context van het te onderzoeken gebied bestudeerd. Deze gegevens leiden tot het opstellen van een gespecificeerde verwachting. In de gespecificeerde verwachting worden de mogelijk aanwezige archeologische resten beschreven in termen van onder meer diepteligging, omvang, ouderdom en conservering.

De genoemde stappen leiden tot onderhavig rapport en het openbaar maken van de resultaten bij Archis en het e-Depot voor de Nederlandse Archeologie.³ In de hierna volgende hoofdstukken worden de belangrijkste onderzoeksgegevens gepresenteerd. Er is geen contact geweest met lokale amateurs en/of Heemkunde-kringen.

Van alle afgebeelde kaarten is het noorden boven, tenzij anders aangegeven.

2.2 Onderzoeksgebied en toekomstig gebruik

Afbakening plan- en onderzoeksgebied

De ligging van het plangebied staat afgebeeld in fig. 1. Het plangebied ligt in de gemeente Wijdmeren in de plaats Nederhorst den Berg. De locatie ligt aan weerszijden van de Kastanjelaan. Het plangebied is ongeveer 60 m lang (noord-zuid) en 60 m breed (oost-west) en heeft een omvang van 3.190 m².

Het plangebied omvat enkele blokken woningen aan weerszijden van de Kastanjelaan. Rondom grenst het plangebied aan andere bebouwde percelen. 20 m oostelijk van het plangebied loopt de Meidoornlaan en 20 m westelijk van het plangebied loopt de Vreelandseweg.

Om voldoende informatie over aardkundige, historische en archeologische gegevens te verzamelen wordt een onderzoeksgebied gebruikt dat groter is dan het plangebied. Het onderzoeksgebied voor het bureauonderzoek is een zone met straal van circa 500 m om de ontwikkeling heen, het afgebeelde gebied van fig. 1.

Overheidsbeleid

In het gebied geldt een vastgesteld gemeentelijk archeologisch beleid. Op de gemeentelijke archeologische beleidskaart uit 2010 heeft het plangebied een deels grijze en deels blauwe kleur (fig. 4).

De blauwe zone is het gebied waar resten gerelateerd aan de historische kern van Overmeer aanwezig kunnen zijn. Het beleid in de blauwe zones is dat bij

² SIKB 2018

³ Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en Data Archiving and Networking Services

ingrepen van meer dan 100 m² en waarbij dieper wordt gegraven dan 35 cm onder maaiveld rekening gehouden moet worden met archeologische resten.

De grijze zone is onderdeel van de Veenpolders. Het beleid in de grijze zones is dat bij ingrepen van meer dan 2.500 m² en waarbij dieper wordt gegraven dan 40 cm onder maaiveld rekening gehouden moet worden met archeologische resten.

Ontwerp c.q. inrichtingsplan

De beoogde ingreep bestaat uit de sloop van de huidige woningen en het bouwen van nieuwe. Deze nieuwe woningen komen grotendeels op de plek van de huidige. De mate waarin de voetafdruk van de woningen overlappen is nog niet exact bekend omdat de plannen nog in ontwikkeling zijn.

Aard en omvang van de toekomstige verstoring

Bij de beoogde ingreep vinden graafwerkzaamheden plaats voor de aanleg van funderingen voor woningen en bijgebouwen en voor de aanleg van ondergrondse kabels en leidingen. Naar verwachting wordt voor de aanleg van funderingen tot zeker 80 cm onder maaiveld gegraven en zullen de woningen worden onderheid.

Milieutechnische condities

Op de ontgravingskaart van de gemeente Wijdmeren ligt het plangebied in de zone wonen. Dat betekent dat de kans klein is dat van één of meer stoffen de interventiewaarde wordt overschreden. In het plangebied heeft in 2021 een bodemonderzoek plaatsgevonden.⁴ Daaruit blijkt dat in een deel van het plangebied asbest aanwezig is. In de bodem zijn verhoogde concentraties van een aantal metalen aanwezig.

Grondwaterpeil

Informatie over de actuele grondwaterstand in het plangebied is niet beschikbaar. De grondwatertrap is op de bodemkaart onbepaald vanwege de ligging in de bebouwde kom. Ten zuidoosten van het plangebied is bij sportpark Vreelandseweg grondwatertrap III gekarteerd. Bij deze grondwatertrap geldt dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand ondieper staat dan 40 cm onder maaiveld en dat de gemiddeld laagste grondwaterstand tussen 80 en 140 cm onder maaiveld staat .

Grondwatertrap	Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (cm-mv)	Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (cm-mv)
III	Hoger dan 40	Tussen 80 en 120

De grondwaterstand zal door de beoogde ingrepen waarschijnlijk niet veranderen.

Consequentie van de ingrepen

Door uitvoeren van graafwerkzaamheden kunnen archeologische resten worden vergraven.

4 Prudon 2021

2.3 Huidige situatie

Bebouwing, functie, bodemgebruik

In het plangebied staan rijtjes woningen uit 1953 (fig. 5).⁵ Op enkele plaatsen zijn bergingen uit 2015 en recenter aanwezig. Rondom de woningen liggen tuinen.

Van de opstallen zijn geen bouwvergunningen beschikbaar.

Bestemmingsplan

Het plangebied ligt in bestemmingsplan Kern Nederhorst den Berg, bestemmingsplan, onherroepelijk vastgesteld 2011-10-27. In het bestemmingsplan is langs het westen en zuidwesten van het plangebied een dubbelbestemming Waarde Archeologie 3 opgenomen in het gebied met mogelijke resten van de historische kern van Overmeer (fig. 6). Deze zone is ongeveer 1.200 m² groot. Bij ingrepen met een omvang van meer dan 100 m² waarbij de bodem dieper dan 35 cm onder maaiveld wordt verstoord moet in deze zone een rapport worden overlegd waaruit blijkt dat de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld. Deze regel is overeenkomstig het actuele archeologische beleid.

De rest van het plangebied heeft geen dubbelbestemming waarde archeologie. Dit wijkt af van het actuele archeologische beleid waar in deze zone wel onderzoeksverplichtingen zijn vastgelegd.

2.4 Aardwetenschappelijke waarden

De aardkundige gegevens staan samengevat in tabel 1.

Het plangebied ligt in het archeologisch landschap 'Hollands-Utrechts veengebied', in de landschapszone veenvlakten.⁶

Het pleistocene oppervlak ligt ongeveer op -5 m NAP, circa 4,5 m onder het straatniveau. De top van de pleistocene afzettingen bestaat uit dekzand dat aan het einde van het Weichselien is afgezet. Op het dekzand ligt een veenpakket dat zich tussen 5.500 en 3.850 voor Christus heeft ontwikkeld.

Ter hoogte van Utrecht ontstaat in het begin van de IJzertijd een rivierloop die zich van de Rijn afsplitst richting het noorden en bij Muiden uitkomt in het Flevomeer.⁷ Deze rivierloop heeft de Vecht/Angstel beddinggordel gevormd. Eerst is sprake van een westelijke rivierloop, de Angstel, die via Loenen, Baambrugge en Abcoude naar Nigtevecht stroomt, en van daar naar Muiden. Later, vermoedelijk rond het begin van de jaartelling vindt een avulsie plaats, wordt de westelijke bedding verlaten en stroomt het water via Vreeland en Nederhorst naar Nigtevecht.⁸ Zeker tot in de Romeinse tijd is sprake van een actief riviersysteem, en mogelijk blijft dit zo tot in de Vroege Middeleeuwen. In 1122 wordt de Kromme Rijn afgedamd bij Wijk bij Duurstede en sindsdien heeft de Vecht nog uitsluitend een rol als lokale afwatering.

In fig. 7 is een paleogeografische reconstructie van de situatie ongeveer 800 na Christus weergegeven. Deze reconstructie laat zien dat sprake is van een twee watervoerende geulen: De Angstel en de Vecht. Ter hoogte van de geulen

⁵ Kadaster 2013

⁶ Rensink e.a. 2015

⁷ Weerts, Cleveringa, en Gouw 2002: 825 - 790 voor Christus (2620 ± 35 BP)

⁸ Feiken 2008

worden zand (beddingafzettingen) en zandige klei (oeverafzettingen) afgezet. Verder weg van de rivier wordt siltige klei (komafzettingen) afgezet. Het plangebied ligt op de oostelijke oever van de Vecht. Uit archeologisch booronderzoek dat bij de Meerlaan is uitgevoerd dat blijkt dat de top van het veen ongeveer twee meter onder maaiveld ligt (-250 cm NAP).⁹

Kenmerkend voor de Vecht/Angstel is dat de rivier niet alleen normale oeverwallen opbouwt maar ook uitgestrekt crevasse-complexen, onder andere ter hoogte van het plangebied. Vermoed wordt dat dergelijke complexen mede hebben kunnen ontstaan doordat al bij aanvang van het Angstel/Vecht systeem diverse veenmeren aanwezig waren. De veenmeren zijn door de crevassecomplexen deels of geheel opgevuld. Het zijn waarschijnlijk geen goed bewoonbare afzettingen geweest maar een wisselend stelsel van geulen en klei met een delta-achtig karakter.¹⁰ Ten oosten van het plangebied ligt de Horstermeerpolder, ingepolderd in de 19^e eeuw. Het Horstermeer (oorspronkelijk Overmeer) was waarschijnlijk een natuurlijk meer en een overblijfsel van zo'n veenmeer dat gedeeltelijk met een crevassecomplex is gevuld.

Op de geologische 1 : 50 000 kaart ligt het plangebied ter hoogte van de oeverafzettingen op de rechter oever van de Vecht (fig. 8). Onder de oeverafzettingen liggen komafzettingen en veen.

Onder natuurlijke omstandigheden ontwikkelen zich in dergelijke gronden kalkrijke poldervaaggronden. Deze zijn op de linkeroever van de Vecht inderdaad gekarteerd op de bodemkaart (Rn95A; fig. 9). In het plangebied is het bodemtype vanwege de bebouwde situatie niet bepaald. Verder zuidoostelijker bevinden zich kalkloze poldervaaggronden (Rn47C); dergelijke gronden zijn kenmerkend voor komgronden.

De loop van de Vecht is op de geomorfologische kaart herkenbaar aan de eenheid stroomrug of stroomgordel (fig. 10, eenheden 3B44 en 4B44). Ten oosten van de bebouwde kom ligt de rivierkomvlakte.

In fig. 11 is een hoogte-reliëfkaart opgenomen die is gemaakt met gegevens van het Actueel Hoogtebestand Nederland. De kaart laat zien dat het maaiveld ten oosten van het plangebied op ongeveer -1 NAP ligt. Richting de oevers van de Vecht loopt het maaiveld op naar maximaal +0,8 m NAP. Het maaiveld in het plangebied ligt hier tussenin, op tussen -0,3 en -0,5 m NAP.

Bron	Situatie plangebied, omschrijving
Geologie (fig. 7 en 8)	Geologische Overzichtskaart 1 : 250 000: ¹¹ - Ec1: Formatie van Echteld; rivierklei op rivierzand (Ec1) Beddinggordels: ¹² - Ter hoogte van het plangebied liggen geen beddinggordels. Direct ten westen van het plangebied ligt de Vecht, beddinggordel (beddinggordel 168)
Bodemkunde (fig. 9)	Bodemkaart 1 : 50 000: Bebouwd
Geomorfologie (fig. 10)	Geomorfologische kaart 1 : 50 000: Bebouwd
AHN (fig. 11)	Het plangebied ligt op de overgang van de oeverwal naar het

⁹ Koekkelkoren 2014

¹⁰ Weerts, Cleveringa, en Gouw 2002, 70

¹¹ De Mulder 2003

¹² Cohen e.a. 2012

komgebied ten oosten van de Vecht. Het maaiveld ligt tussen -0,3 en -0,5 m NAP.

Tabel 1: Aardkundige waarden.

2.5 Historische situatie

Het Vecht-Angstel systeem ontstaat in de IJzertijd en is daarna tot aan de afdamming van de Kromme Rijn bij Wijk bij Duurstede in de Middeleeuwen een actief systeem. In het stroomgebied van de Angstel en de Vecht is vanaf het begin van het ontstaan van de rivieroeveren gewoond, onder meer bij Baambrugge en Nigtevecht zijn overblijfselen gevonden.¹³ Bekend is dat de Vecht in de Romeinse Tijd wordt gebruikt als transportader. De naam van de Vecht is afgeleid van het Romeinse woord Fehta of Fecta. Bewijs voor bewoning in de Romeinse Tijd is er echter nog weinig. Ook in de Vroege Middeleeuwen wordt de Vecht bevaren. De Vikingen varen over de Vecht naar Dorestad voor handel en plundertochten. Langs de Vecht liggen in deze tijd een aantal bewoningskernen.

Ter hoogte van het plangebied ontstaat in de Vroege Middeleeuwen op de oostoever van de Vecht het dorp Overmeer. Ongeveer anderhalve kilometer noordelijk van het plangebied ligt Werinon, het latere Nederhorst den Berg. De 'berg' verwijst naar een hoogte in het veengebied, vermoedelijk een hoge dekzandrug die niet of nauwelijks met veen bedekt is geweest. Op de locatie is sprake van een parochiekerk. Direct zuidelijk van de kerk is vanaf de 13 eeuw sprake van Kasteel Nederhorst, maar mogelijk bestond het al eerder.

Een vroeg 17^e eeuwse kaart verbeeldt de ligging van woonkernen langs de Vecht (fig. 12). Op de kaart is de bewoningskern Overmeer afgebeeld en ten noorden daarvan (onderin het kaartbeeld) kasteel Nederhorst. In deze tijd (begin 17^e eeuw) wordt voor het eerst geprobeerd het Horstermeer ten oosten van de Vecht droog te leggen. Er is daartoe een ringdijk en vaart aangelegd en er zijn molens gebouwd. Op de kaart in fig. 12 is de vaart afgebeeld. De toenmalige vaart heeft nog tot begin 20^e eeuw bestaan en liep waar zich nu de Meerhoekweg bevindt, en mondt uit in de Vecht (via een sluis), ongeveer 100 m ten noorden van het plangebied.

De droogmaking van het meer blijkt geen succes; door de sterke kwel is het te duur om de polder droog te houden en de droogmaking wordt beëindigd. In 1882 wordt met succes een nieuw poging gedaan met behulp van stoommachines.¹⁴

Drie achtereenvolgende 18^e eeuwse kaarten geven een indruk van de bebouwde situatie ter hoogte van het plangebied aan de Vreelandseweg (fig. 13, 14 en 15). De kaarten laten zien dat er een aantal woningen of boerderijen langs de oostkant van staan. Waarschijnlijk staan de gebouwen net niet in het plangebied aangezien het vanaf de westgrens van het plangebied nog 30 m is tot aan de Vreelandseweg, wel kunnen uit deze tijd delen van tuinen, schuren of bijgebouwen ter hoogte van het plangebied hebben gelegen.

De kadastrale minuut van begin 19^e eeuw geeft samen met de oorspronkelijk aanwijzende tafels gedetailleerde informatie over de bebouwde staat en landgebruik van de percelen. De kaart met daarop het plangebied geprojecteerd staat in fig. 16. De kaart laat zien dat het plangebied in deze tijd onbebouwd is; alleen langs de westrand raakt de contour van het plangebied een bouwwerk.

¹³ Feiken 2008

¹⁴ Werinon 2009

De gronden zijn eigendom van Gerardus Blanken. Zijn familie heeft in de 18^e eeuw langs de Vecht ter hoogte van het plangebied buitenplaats Schulpenburg ontwikkeld. In 1809 bestaat het uit twee huizen: Groot en Klein Schulpenburg. De ligging van deze bouwwerken en tuinen en boomgaarden is verduidelijkt in fig. 17.¹⁵ Het plangebied is vooral in gebruik als tuin en als boomgaard. Groot en Klein Schulpenburg zijn inmiddels afgebroken.

De Bonnebladen en topografische kaarten uit de 19^e, 20^e en 21^e eeuw staan in fig. 18 tot en met 24. De kaarten laten zien dat het plangebied onbebouwd blijft tot midden 20^e eeuw. Op het kaartbeeld van 1960 staan de huidige woningen (gebouwd in 1953) voor het eerst afgebeeld. De situatie is daarna niet gewijzigd.

2.6 Mogelijke verstoringen

In het plangebied staat bebouwing. Door de aanleg van funderingen en ondergrondse kabels en leidingen zijn graafwerkzaamheden uitgevoerd waarbij de bodem is verstoord. Het is niet bekend hoe diep en omvangrijk deze werkzaamheden zijn geweest.

2.7 Archeologische en bouwhistorische waarden

Archeologische terreinen, vondstlocaties en zaken staan weergegeven in fig. 25 en staan toegelicht in tabel 2. De belangrijkste bevindingen worden in de lopende tekst samengevat.

In het plangebied liggen geen archeologische waarnemingen en geen (delen van) archeologische terreinen. Het plangebied is niet eerder archeologisch in het veld onderzocht.

In de omgeving van het plangebied zijn diverse archeologische bureauonderzoeken en booronderzoeken uitgevoerd. Er zijn geen proefsleuvenonderzoeken of opgravingen geweest.

3.978.019.100 en 3.982.044.100: Wijdmeren, Nederhorst Den Berg, Vreelandseweg 20-26, bureauonderzoek en booronderzoek

Ongeveer 80 m ten noordwesten van het plangebied is ter hoogte van Vreelandseweg 20-26 bij een archeologisch booronderzoek een potentieel archeologisch niveau aangetroffen. Het gaat om het meest oostelijke deel van het onderzochte perceel waar onder de vergraven toplaag een pakket matig stevige klei aanwezig is. Het lijkt om een oeverafzetting te gaan die geschikt is geweest voor bewoning. Hierin bevindt zich ongeveer 2 m beneden het maaiveld een oud oppervlakteniveau met daarin oud baksteenpuin en houtskoolspikkels. Mogelijk hangt dit niveau samen met bewoningsresten uit de zestiende/zeventiende eeuw en of de late middeleeuwen. De locatie is niet nader (met proefsleuven) onderzocht, waarschijnlijk omdat het niet is vergraven bij realisatie het bouwplan.

De Stichting Naerdincklant heeft vondsten aangetroffen op de plaats van de nieuwbouwwijk Venenburg (vernoemd naar een groepje boerderijen dat bekend is van oude kaarten) ter hoogte van Overmeer.¹⁶ Deze locatie ligt 260 m ten oosten van het plangebied. De oudste scherven dateren uit de Romeinse tijd (circa 0-200 na Chr.) en vroege middeleeuwen (500-1000 na Chr.), maar er zijn

¹⁵ Van Damme 1977

¹⁶ Husken 2010, 25

ook veel vondsten gedaan uit de late middeleeuwen (1000-1500) en uit de 16^e - 19^e eeuw.¹⁷

In het plangebied zijn geen bekende militaire erfgoedwaarden aanwezig.¹⁸

Archeologische terreinen
Geen.
aken (incl. evt. bijbehorende vondsten)
2.169.759.100: Stichtse Vecht, De Vecht (Utrecht/Noord Holland), bureauonderzoek Archeologisch bureauonderzoek ten behoeve van sanering Vecht tussen Utrecht en Muiden.¹⁹ De archeologische verwachting voor het plangebied is hoog. In het plangebied kunnen vier typen archeologica worden verwacht: 1: vondsten gerelateerd aan scheepvaart: wrakken, ankers, inventaris en lading. 2: Depositievondsten in de meest ruime zin van het woord: van nederzettingsafval tot rituele deposities. 3: Restanten van infrastructurele ingrepen: oeverbeschoeiingen, vlonders, kades, veerponten, bruggen, dammen, gemalen, sluizen en dijken. 4: Sporen van menselijke activiteiten langs en deels in de rivier: visserij, vlasroten, wasplaatsen en watermolens. Omdat het gebied een hoge verwachtingswaarde heeft voor alle categorieën vanaf de Romeinse Tijd tot en met de Nieuwe Tijd, adviseren we een inventariserend veldonderzoek door middel van hoge resolutie side scan sonar- en multibeam uit te voeren. Niet alle hierboven genoemde categorieën zijn op te sporen door middel van dit type onderzoek. Om deze reden is een aantal aandachtsgebieden gedefinieerd dat tijdens de baggerwerkzaamheden een vorm van archeologische begeleiding zal moeten krijgen. 2.255.797.100: Wijdemeren, Nederhorst Den Berg, Sportpark Overmeer-Zuid, bureauonderzoek De onderzoekslocatie ligt in het westelijk veengebied, met in het westelijk deel van de locatie oeverafzettingen van de Vecht. Deze oeverafzettingen hebben een hoge trefkans op archeologische resten uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. Het overige deel van de locatie ligt op komafzettingen met een lage trefkans. Daarnaast bevindt zich op een diepte van circa 3 m -mv het dekzandoppervlak met mogelijk archeologische resten uit de periode tot het Neolithicum. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn geen archeologische vondsten bekend, noch op het dekzandoppervlak, noch op de afzettingen van de Vecht.²⁰ 2.276.346.100: Wijdemeren, Nederhorst Den Berg, Sportpark Overmeer Zuid, boring Het onderzoeksgebied ligt geheel op een pakket afzettingen van de Vecht. In het westelijk deel van de locatie zijn nog zandige oeverafzettingen van de Vecht aangetroffen. De top van deze afzettingen gaat geleidelijk over in komafzettingen. In het overige deel van het onderzoeksgebied bestaat de top van de afzettingen van de Vecht uit humeuze kleien die onder permanent natte omstandigheden zijn afgezet. Hieruit blijkt dat deze afzettingen waarschijnlijk niet aantrekkelijk geweest zijn voor bewoning en dat deze afzettingen daardoor een lage trefkans hebben op archeologische resten en/of sporen. Onder deze afzettingen ligt een pakket veen dat op een diepte van 4,87 – 5,64 m –NAP overgaat in dekzand. Dit pleistocene dekzandoppervlak vertoont weinig variatie. Er zijn binnen het onderzoeksgebied geen dekzandruggen of -kopjes aanwezig. Ook is in geen van de boringen een podzolbodem in het dekzand waargenomen. Hieruit blijkt dat de grondwaterstanden te hoog waren voor podzolformatie, waardoor het dekzand binnen het onderzoeksgebied waarschijnlijk niet aantrekkelijk is geweest voor bewoning. Ook zijn in geen van de boringen archeologische indicatoren aangetroffen. Er wordt dan ook geconcludeerd dat zowel het dekzandoppervlak als de top van de afzettingen van de Vecht een lage trefkans hebben op archeologische resten en/of sporen.²¹ 2.432.732.100: Wijdemeren, Nederhorst Den Berg, Meerlaan 19, boring Direct ten westen van het plangebied is bij de aanleg van de woonwijk een groot aantal vondsten gedaan uit de periode Romeinse tijd – Late Middeleeuwen. De context, zowel de afzettingen als de diepte, van deze vondsten is niet bekend, maar ze zijn vermoedelijk deel van een nederzetting met een onbekende omvang. Het is daarom mogelijk dat resten uit deze periode ook in het plangebied aanwezig zijn. Op basis van het booronderzoek en de datering van de klei-afzettingen is het aannemelijk dat de archeologische resten in de kleilaag aanwezig zijn, mogelijk in verschillende niveaus. Het is tevens mogelijk om oudere resten aan te treffen in de onderliggende veenlaag (vanaf

17 Cruysheer 2007

18 Stichting RAAP 2017; Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2016

19 Van den Brenk en Waldus 2008

20 Hebinck 2009

21 Hebinck 2010

de Bronstijd) en de daaronder gelegen dekzandlaag (vanaf het Laat Paleolithicum), maar de trefkans voor archeologische resten in deze lagen is laag. In het plangebied zijn vrijwel geen verstoringen geconstateerd. Langs de weg heeft vermoedelijk een sloot gelopen die is bevestigd in een boring. De ophooglaag in het plangebied en met name onder de woning, heeft de natuurlijke afzettingen geconserveerd, waardoor de kleilaag nog intact aanwezig is. Op basis van de archeologische verwachting en de intactheid van de bodem, wordt geadviseerd om een archeologisch onderzoek uit te laten voeren bij graafwerkzaamheden die dieper reiken dan de opgebrachte laag. De dikte van deze laag varieert en is minimaal 30 cm dik. In de nieuwbouwplannen is opgenomen dat het plangebied met 50-60 cm wordt opgehoogd. Hierdoor zou een nader onderzoek niet nodig zijn.²²

2.465.854.100 en 2.466.778.100: Wijdmeren, Nederhorst Den Berg, Randweg, waterkeringen Ringdijk Horstermeer, bureauonderzoek

De ondergrond van het plangebied, vanaf circa 3,5 m –mv, bestaat uit dekzand (Laagpakket van Wierden binnen de Formatie van Bostel). In het bovenste deel van deze afzettingen kunnen bewoningsresten en/of resten van jachtkampementen uit het Laat-Paleolithicum, Mesolithicum en Neolithicum aanwezig zijn. Eventuele resten zullen hoofdzakelijk bestaan uit vuursteen- en aardewerkstrooiingen. Gezien de diepe ligging van de vondstniveaus zullen deze zeer waarschijnlijk bij de voorgenomen werkzaamheden niet verstoord worden. Het dekzand wordt afgedekt door een veenpakket (Hollandveen Laagpakket binnen de Formatie van Nieuwkoop). In de top van het veen kunnen archeologische resten uit de IJzertijd en de Romeinse tijd worden aangetroffen. Hoewel in het Vechtgebied tot nu toe nog geen aanwijzingen zijn voor bewoning in deze perioden, zijn er in andere delen van Noord-Holland wel aanwijzingen gevonden dat in de IJzertijd en de Romeinse tijd bewoning en landbouw op het veen plaatsvond. Het veenpakket wordt op zijn beurt afgedekt door een kleidek dat vanuit de Utrechtse Vecht is afgezet (Formatie van Echteld). Op grond van waarnemingen tijdens de aanleg van de woonwijk Venenburg moet in het bovenste deel van dit pakket rekening worden gehouden met sporen en vondsten uit de Late Middeleeuwen. Gezien de oorsprong van het dorp Overmeer kunnen ook bewoningssporen en vondsten uit de Vroege Middeleeuwen worden aangetroffen. Ter plaatse van het noordoostelijk uiteinde van het dijktraject moet rekening worden gehouden met resten gerelateerd aan de 16 e -eeuwse Overmeersmolen. De molenplaats is op de archeologische beleidskaart ten noorden van het dijktraject (buiten het plangebied) gepositioneerd.²³

3.978.019.100 en 3.982.044.100: Wijdmeren, Nederhorst Den Berg, Vreelandseweg 20-26, bureauonderzoek en booronderzoek

Er zijn zes gutsboringen in het plangebied geplaatst. Hierbij is een pakket vergraven/opgebracht materiaal aangetroffen dat waarschijnlijk is ontstaan tijdens het bouwrijp maken van het terrein voorafgaande aan de bouw van de huidige woningen in het plangebied. Hieronder ligt op het grootste deel een pakket matig slappe klei die nooit geschikt is geweest voor bewoning. Plaatselijk wordt dit kleipakket onderbroken door een dunne laag veen. Op het meest oostelijke deel van het plangebied (dicht bij de Kastanjelaan) is onder de vergraven toplaag een pakket matig stevige klei aanwezig. Het lijkt om een oeverafzetting te gaan die geschikt is geweest voor bewoning. Hierin bevindt zich tussen 1,8 en 1,9 meter beneden het maaiveld een oud oppervlakteniveau met daarin oud baksteenpuin en houtskoolspikkels. Mogelijk hangt dit niveau samen met bewoningsresten uit de zestiende/zeventiende eeuw en of de late middeleeuwen. Door de diepe ligging hiervan worden deze naar verwachting niet bedreigd door de geplande bouwactiviteiten. Indien op het deel van het plangebied ten oosten van boorpunt 5 toch vlakdekkende graafactiviteiten worden gepland die tot het betreffende niveau reiken, wordt geadviseerd om voorafgaande hieraan een proefsleuvenonderzoek te laten uitvoeren.²⁴

4.606.838.100: Wijdmeren, Nederhorst Den Berg, Vreelandseweg, bureauonderzoek

Uitvoerder: Antea Group Archeologie

Onderzoeksrapport niet beschikbaar.

4.624.860.100: Stichtse Vecht, Vreeland, Plangebied Nigtevechtseweg 196, bureauonderzoek

Op het terrein zijn voor zover bekend niet eerder archeologisch vondsten gedaan. Enige bekende resten van het huis Wittensteijn zijn de dam aan de Nigtevechtsestraat en (een deel van) een brug.

Op basis van de geologische ondergrond en de archeologische gegevens geldt een lage verwachting voor het gebruik van de Vecht als transport tijdens de Romeinse tijd. Onderliggende veen is geërodeerd door de latere fluviale activiteit. De top van het dekzand is mogelijk intact en afgedekt door veengroei, maar wordt verwacht op een diepte van meer dan vijf meter en wordt buiten beschouwing gelaten. De vroege Middeleeuwen worden gerepresenteerd door vondsten uit Nederhorst den Berg aan de overzijde van de Vecht. Mogelijk is de rivier in deze periode ook

22 Koekkelkoren 2014

23 Van der Zee 2015a; Van der Zee 2015b

24 Veenstra 2015

gebruikt als waterweg. Na de afdamming van de rivier, verandert de loop niet meer en ligt de locatie van de meander vast. Uit de Vroege Nieuwe tijd is geen bebouwing bekend.

In het gebied worden resten verwacht van het huis Wittensteijn, dat vermoedelijk in 1788 werd gesloopt. Het terrein van het hoofdgebouw is later deels afgegraven. Naast de bekende resten van de dam en (een deel van) een brug kunnen in de bodem resten worden verwacht van funderingen, uitbraaksleuven, water- en beerputten, gedempte waterpartij en met kadewerken en eventueel ook van tuinaanleg. Het huis lag aan een watergang die in verbinding stond met de nog bestaande insteekhaven. Op diverse plaatsen moeten in het verleden bruggen en/of duikers aanwezig zijn geweest. In het gebied liggen ook verschillende dijken.

De ruimtelijke structuur van de vroegst bekende kaart uit 1760 is nog steeds herkenbaar. Ook de percelering uit het begin van de negentiende eeuw, zoals aangegeven op de oudste kadastrale, is nog steeds aanwezig of herkenbaar. Het landgebruik varieerde in de loop der jaren en wisselde tussen boomgaard en weiland. Sinds de Tweede Wereldoorlog is het landgebruik ongewijzigd, met uitzondering van natuurontwikkeling in een perceel langs de Vecht. Gezien het voorgaande lijkt het aannemelijk dat de oorspronkelijke structuur van het landgoed nog steeds in het terrein aanwezig of herkenbaar is.

Het is wenselijk in een vroegtijdig stadium van de planontwikkeling aan te tonen of er daadwerkelijk resten aanwezig zijn. Geofysisch onderzoek is het meest geschikt voor het opsporen van eventueel aanwezige funderingen, uitbraaksleuven of gedempte waterpartijen. Dergelijk onderzoek wordt uitgevoerd in combinatie met een booronderzoek om de bodemopbouw in kaart te brengen evenals eventuele bodemverstoringen. Verwacht wordt dat het terrein zich goed leent voor elektrische weerstandsmetingen.²⁵

4.673.039.100: Wijdmeren, Nederhorst Den Berg, herinrichting Overmeer-Noord, bureauonderzoek

Uitvoerder: Geonius

onderzoek gemeld: 18-02-2019

Het onderzoek is nog niet afgemeld.

Vondstlocaties los

Geen.

Tabel 2: Archeologische terreinen, zaken en vondstlocaties ca. 500 m van het plangebied.

In het plangebied staan geen bekende (ondergrondse) bouwhistorische waarden geregistreerd.²⁶

2.8 Gespecificeerde verwachting

Het plangebied ligt in het archeologisch landschap 'Hollands-Utrechts veengebied', in de landschapszone veenvlakten.

Het pleistocene oppervlak ligt ongeveer op -5 m NAP, circa 4,5 m onder het straatniveau. Op het dekzand ligt een veenpakket dat zich tussen 5.500 en 3.850 voor Christus heeft ontwikkeld.

Rond de jaartelling is de Vechtarm langs Nederhorst ten Berg actief geworden. Op de oevers van de Vecht kan sindsdien zijn gewoond. Het plangebied ligt deels in de historische kern van (het voormalige dorp) Overmeer. Nabij de locatie is eind 18^e eeuw landgoed Schulpenburg aangelegd; het plangebied ligt deels in de boomgaarden en tuinen van dit landgoed.

De verwachting wordt als volgt worden beschreven:

1. Datering

In het plangebied moet op basis van de landschappelijke ligging rekening gehouden worden met archeologische resten op drie niveaus:

²⁵ Kok en Wolzak 2018

²⁶ Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2017

- in de top van de pleistocene afzettingen (dekzand): Paleolithicum tot en met Neolithicum:
- in het veen: Neolithicum, Bronstijd, IJzertijd, Romeinse tijd
- in de oeverafzettingen van de Vecht: Romeinse tijd, Middeleeuwen en Nieuwe tijd.

2. *Complextype*

Er moet rekening gehouden worden met archeologische resten uit de periode van jager-verzamelaars, landbouwsamenlevingen en staatssamenlevingen gerelateerd aan bewoning, economie, infrastructuur, rituelen en begravingen, en (specifiek voor de Nieuwe tijd) resten gerelateerd aan landgoed Schulpenburg.

3. *Omvang*

Archeologische resten gerelateerd aan bewoning uit de periode van de jager-verzamelaars kunnen worden beschouwd als vlakelementen met een kleine tot zeer kleine omvang. Archeologische resten gerelateerd aan bewoning uit landbouwsamenlevingen en staatssamenlevingen kunnen worden beschouwd als vlakelementen met variabele omvang (klein tot groot). Sommige complextypen kunnen zich ook als puntelementen manifesteren (begravingen, depots) of als lijnelementen (wegen, watergangen, percelering).

4. *Diepteligging*

Het pleistocene oppervlak ligt op ongeveer -5 m NAP (ongeveer 4,5 m-mv).

De top van het veen ligt op ongeveer -2,5 m NAP (ongeveer 2 m-mv).

De oeverafzettingen van de Vecht liggen in de top van het bodemprofiel, of onder ophoog- en omgewerkte lagen.

5. *Gaafheid en conservering (fysieke kwaliteit)*

Over de gaafheid en conservering van eventuele sporen en artefacten zijn geen locatie specifieke gegevens bekend.

6. *Locatie*

Hele plangebied.

7. *Uiterlijke kenmerken (prospectie kenmerken):*

Archeologische resten uit de periode van jager-verzamelaars kenmerken zich door de aanwezigheid van een strooiing van vondsten.

Archeologische resten uit de periode van landbouwers en staatssamenlevingen kenmerken zich door de aanwezigheid van een archeologische laag. Dit is een doorwerkte laag bestaande uit het oorspronkelijke sediment dat is vermengd met archeologische indicatoren zoals bot-, houtskool- en aardewerkfragmenten.

8. *Mogelijke verstoringen*

Door bouwactiviteiten in de jaren 60 van de 20^e eeuw kunnen archeologische resten zijn vergraven.

3 Booronderzoek

3.1 Inleiding

De ligging van het plangebied staat afgebeeld in fig. 1. In het plangebied is een ontwikkeling met grondwerkzaamheden voorzien. Daardoor worden mogelijk archeologische resten verstoord. Voor de beoogde ontwikkeling is een bureauonderzoek uitgevoerd (zie hoofdstuk 2 van dit rapport) waarbij een gespecificeerde archeologische verwachting is opgesteld. Op basis daarvan is een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van boringen uitgevoerd.

Het veldonderzoek is uitgevoerd zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4.1,²⁷ in het bijzonder het hoofdstuk "protocol 4003 inventariserend veldonderzoek overig". Het veldonderzoek is uitgevoerd volgens specificatie "VS03 Uitvoeren booronderzoek". Het onderzoek is gerapporteerd volgens specificatie "VS05 Opstellen standaardrapport IVO - O/P".

Het onderzoeksgebied voor het booronderzoek is hetzelfde als het plangebied.

De boringen zijn in de eerste plaats gezet met het doel de bodemopbouw te verkennen. Met de verkenning wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden. Hiermee kunnen kansarme zones worden uitgesloten en kansrijke zones worden geselecteerd. Deze methode is toegepast omdat nog onvoldoende informatie over de bodemopbouw beschikbaar is om te kunnen beslissen of en welk type karterend onderzoek eventueel uitgevoerd kan worden.

De boringen zijn in de tweede plaats gezet met het doel de archeologische resten te karteren. Tijdens een karterend veldonderzoek wordt het terrein systematisch onderzocht op de aanwezigheid van archeologische resten.

Deze methode is toegepast om middelgrote archeologische vindplaatsen op te sporen die zich manifesteren als een archeologische laag. De kartering is gebaseerd op de Leidraad IVO Karterend booronderzoek, methode D1.²⁸

- Prospectie type: Archeologische laag.
- Datering: Bronstijd tot en met Middeleeuwen.
- Complextypen: Huisplaats(en).
- Omvang: 500 tot en met 2.000 m² (1.200 m²).
- Boorgrid: 30 m x 35 m.
- Boordiameter: 3 cm guts.
- Waarnemingstechniek: Boormes.

3.2 Methode

De werkwijze in het veld was als volgt:

Boortype: 7 cm Edelmanboor (onverzadigde bovengrond tot ca. 1 m-mv) en 3 cm guts (diepere lagen).

²⁷ SIKB 2018

²⁸ Tol, Verhagen, en Verbruggen 2012

- Aantal boringen: Zes.
- Boordiepte: De boringen zijn gezet tot onder de basis van het veen. De einddieptes van de boringen liggen tussen 200 en 400 cm-mv.
- Grid: De boringen zijn verspreid in het plangebied geplaatst.
- Waarnemingswijze: Het sediment is met de hand bemonsterd en met het blote oog onderzocht door het te versnijden en te verbrekken. De opgeboorde grond is systematisch uitgelegd op een plastic zeil. Representatieve uitgelegde boorprofielen zijn gefotografeerd.
- Classificatie bodemtextuur en archeologische indicatoren: De opgeboorde grond is beschreven op basis van de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1 (ASB 1.1), dit omvat NEN 5104.²⁹
- Locatie bepaling X en Y: De X en Y coördinaten van de boringen zijn bepaald ten opzichte van de lokale topografie met een geschatte nauwkeurigheid van 1 m.
- Hoogte bepaling: De Z coördinaat is na afloop van het veldwerk bepaald aan de hand het AHN.³⁰
- De gegevens zijn digitaal in het veld geregistreerd. Het veldwerk is uitgevoerd op donderdag 12 mei 2022 door A. de Boer (KNA Senior Prospector) en F. Roodenburg (KNA Prospector).
- Voorgaand aan het veldwerk is een plan van aanpak opgesteld. Het plan van aanpak is geregistreerd in ARCHIS3.

3.3 Resultaten met geologische interpretatie

De locaties van de boringen zijn in fig. 26 weergegeven. De boorgegevens staan in Bijlage 1. Met de gegevens is een schematische doorsnede gemaakt. Deze is weergegeven in fig. 27.

Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Er zijn geen vondsten verzameld.

Het grondwater stond tijdens het onderzoek tussen 90 en 120 cm -mv.

Op basis van de textuur, kleur en bijmengingen kunnen de volgende pakketten worden onderscheiden, van onder naar boven:

Pakket 1: crevasse- of meerafzettingen

Het onderste pakket bestaat uit uiterst siltige klei, zwak zandige klei vaak met zeer dunne (millimeter dikte) zandlaagjes. Het pakket is kalkrijk. De top van het pakket ligt tussen 140 en 230 cm -mv (-205 en -265 cm NAP). De geologische interpretatie van deze afzettingen is niet duidelijk. De textuur met zandlagen wijst erop dat de afzettingen onder invloed van stromend water zijn ontstaan. De afzettingen zouden crevasse-afzettingen kunnen zijn uit de begin periode van het Vecht-Angstel systeem. Maar de diepe ligging van de afzettingen, bovendien onder een veenlaag, is opmerkelijk. Een alternatieve mogelijkheid is dat deze afzettingen als vulling (onderwater delta) van een merengebied is ontstaan, nog

²⁹ Bosch 2008; Nederlands Normalisatie Instituut 1989

³⁰ Kadaster en PDOK 2014

voor dat het Vecht-Angstel systeem bestond. De diepteligging van de afzettingen is daarvoor een aanwijzing. Ook de geologische kaart geeft aan dat plangebied ligt binnen een zone waar meerafzettingen aanwezig kunnen zijn (rode lijn in fig. 8).

Pakket 2: veen

Op pakket 1 ligt veen. Het veen is wisselend mineraal arm of zwak kleiig zeggeveen en bosveen. Het pakket is 20 tot 35 cm dik. De laagondergrens is geleidelijk. Het pakket is in alle boorprofielen aanwezig. De top van het pakket ligt tussen 110 en 195 cm -mv (-175 en -230 cm NAP).

Pakket 3: komafzettingen:

Op het veen ligt een pakket matig siltige klei. Het pakket is 35 tot 70 cm dik. In het pakket bevinden zich lagen met roest (een spoor) wat betekent dat de grondwaterstand periodiek lager staat dan dit pakket. Het pakket is in alle boorprofielen aanwezig. De top van het pakket ligt tussen 40 en 160 cm -mv (-105 en -195 cm NAP). De komafzettingen liggen scherp op het veen.

Pakket 4: omgewerkte grond

Het bovenste pakket heeft een wisselende samenstelling; Er is sprake van zwak zandige klei, zwak siltig zand, kleiig zand en grind. Het pakket is 40 tot 160 cm dik. In het pakket bevinden zich lagen met roest (een spoor). In het pakket zijn lagen met scherpe laagondergrenzen aanwezig. Het pakket is in alle boorprofielen aanwezig. Het omgewerkte pakket bevat geen indicatoren die iets zeggen over de ouderdom van het pakket. Uit de topografische kaart van 1950 kan worden afgeleid dat het maaiveld van de weilanden vóór de ontwikkeling van de huidige woonwijk op ongeveer -1,4 m NAP lag (hoogtepunt in fig. 20); Dit correspondeert grofweg met de onderzijde van dit pakket en wijst erop dat het pakket is opgebracht om de huidige woonwijk mogelijk te maken. In boorprofielen 2 en 3 bestaat de onderzijde van dit pakket uit een humeuze kleilaag die als (restant van) de oude zode zou kunnen worden geïnterpreteerd.

3.4 Archeologische interpretatie

Het natuurlijke bodemprofiel bestaat uit komafzettingen op veen op crevasse- of meerafzettingen. De bodem is waarschijnlijk opgehoogd voorafgaand aan de bouw van de huidige woonwijk in de jaren vijftig. Ter hoogte van boorpunten 2 en 3 zijn (mogelijk) nog resten van de oorspronkelijke bodem herkenbaar onderin het opgebrachte pakket. Er zijn geen archeologische indicatoren of gerijpte bodemniveaus aanwezig waar archeologische resten in kunnen worden verwacht.

3.5 Waardestelling en Selectieadvies

Conform KNA 4.1 vormen een waardestelling (VS06) en selectieadvies (VS07) van vindplaatsen onderdeel van een standaardrapport (VS05). Er zijn echter geen vindplaatsen aangetroffen. Er is daarom geen waardestelling mogelijk en er is geen selectieadvies opgesteld.

4 Conclusie

4.1 Conclusie Bureauonderzoek

1. *Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?*

De beoogde ingreep bestaat uit de sloop van de woningen en het bouwen van nieuwe. De nieuwe woningen komen grotendeels op de plek van de bestaande. De mate waarin de voetafdruk van de woningen overlappen is echter nog niet exact bekend omdat de plannen in ontwikkeling zijn.

2. *Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied in termen van geomorfologie, geologie en bodemkunde?*

Het plangebied ligt in het archeologisch landschap 'Hollands-Utrechts veengebied', in de landschapszone veenvlakten.

Het pleistocene oppervlak ligt ongeveer op -5 m NAP, circa 4,5 m onder het straatniveau. Op het dekzand ligt een veenpakket dat zich tussen 5.500 en 3.850 voor Christus heeft ontwikkeld.

Rond de jaartelling is de Vechtarm langs Nederhorst ten Berg actief geworden. Op de oevers van de Vecht kan sindsdien zijn gewoond.

3. *Is sprake van bekende bodemverstoringen?*

In het plangebied staat bebouwing. Door de aanleg van funderingen en ondergrondse kabels en leidingen zijn graafwerkzaamheden uitgevoerd waarbij de bodem is verstoord.

4. *Wat is de historische ontwikkeling van het plangebied?*

Het plangebied ligt aan de westrand deels in de historische kern van (het voormalige dorp) Overmeer. Nabij de locatie is eind 18^e eeuw landgoed Schulpenburg aangelegd. Het plangebied ligt deels in de boomgaarden en tuinen van dit landgoed. Op topografische kaarten is het plangebied bebouwd tot in de jaren vijftig van de 20^e eeuw. Op het kaartbeeld van 1960 staan de huidige woningen (gebouwd in 1953) voor het eerst afgebeeld. Daarna wijzigt de situatie niet.

5. *Is sprake van bekende archeologische waarden (zoals AMK terreinen, vondstlocaties, historische kernen) in het plangebied en directe omgeving, en zo ja welke?*

De historische kern van het plangebied ligt volgens de gemeentelijke beleidskaart op de rand van de historisch kern. De geraadpleegde kaarten geven echter aan dat het plangebied tot in de 20^e eeuw onbebouwd is gebleven. Er zijn geen andere bekende waarden zoals AMK terreinen of vondstlocaties in of nabij het plangebied.

6. *Kunnen archeologische resten in het plangebied aanwezig zijn? Zo ja, wat is daarvan op hoofdlijnen de omvang, ligging, aard en datering?*

In het plangebied moet op basis van de landschappelijke ligging rekening gehouden worden met archeologische resten op drie niveaus: 1) in de top van de pleistocene afzettingen (dekzand): Paleolithicum tot en met Neolithicum; 2) in het veen: Neolithicum, Bronstijd, IJzertijd, Romeinse tijd; 3) in de oeverafzettingen van de Vecht: Romeinse tijd, Middeleeuwen en Nieuwe tijd.

7. *Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?*

Bij graafwerkzaamheden voor de aanleg van funderingen en ondergrondse kabels en leidingen kunnen archeologische resten worden verstoord.

8. *Welke vervolgstap(pen) kunnen worden genomen om rekening te houden met (mogelijke) archeologische resten?*

Aanbevolen wordt een archeologisch onderzoek uit te voeren om meer informatie over de aard en intactheid van het bodemprofiel te verzamelen (verkenning) en om te bepalen of aanwijzingen voor archeologische resten aanwezig zijn of niet (kartering).

4.2 Conclusie Booronderzoek

9. *Wat is de aard (geologisch en bodemkundig) en intactheid (verstoringen) van het bodemprofiel?*

Het natuurlijke bodemprofiel bestaat uit komafzettingen op veen op crevasse- of meerafzettingen. De bodem is waarschijnlijk opgehoogd voorafgaand aan de bouw van de huidige woonwijk in de jaren vijftig. Dit ophoogpakket is 40 tot 160 cm dik. Ter hoogte van boorpunten 2 en 3 zijn onderin dit ophoogpakket nog vermoedelijke resten van de oorspronkelijke bouwvoor herkenbaar.

10. *Zijn potentiële archeologische niveaus aanwezig, en zo ja, wat is de aard, diepteligging en verbreiding daarvan?*

In het plangebied zijn binnen de onderzochte diepte geen intacte archeologisch niveaus aanwezig; het oppervlak van vóór de bouw van de woonwijk is grotendeels vergraven. In de top van het veen zijn geen veraarde bewoningsniveaus aanwezig. De top van het Pleistoceen is theoretisch ook een archeologisch niveau; dit niveau ligt echter dieper dan de maximaal onderzochte onderzoeksdiepte.

Karterend booronderzoek:

11. *Zijn archeologische lagen/indicatoren aanwezig, en zo ja wijzen deze op een vindplaats (geef aard, datering, ligging)?*

Er zijn geen archeologische lagen of indicatoren aangetroffen. De kans dat archeologische resten aanwezig zijn is klein.

Eindoordeel:

12. *Indien (mogelijk) archeologische waarden aanwezig zijn:*

- a) *Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?*

Er worden waarschijnlijk geen archeologische resten verstoord.

- b) *Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische waarden?*

Maatregelen zijn niet nodig.

13. *Indien vervolgonderzoek nodig is: Welke methode(n), techniek(en) en strategie(ën) van Inventariserend veldonderzoek zijn hiervoor geschikt?*

Vervolgonderzoek is niet nodig.

5 Advies

Bureau voor Archeologie adviseert het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.

Dit onderzoek is met grote zorgvuldigheid uitgevoerd. Het is echter nooit uit te sluiten dat bij de graafwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen op plaatsen en dieptes waar die niet worden verwacht. Eventuele archeologische resten is men verplicht te melden bij de Minister van OCW in overeenstemming met de Erfgoedwet. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente Wijdemeeren.

5.1 Status en inhoudelijke afstemming bevoegde overheid

Dit rapport is door Bureau voor Archeologie nog niet ter goedkeuring aangeleverd bij bevoegde overheid. Over de resultaten van het onderzoek heeft derhalve geen inhoudelijke afstemming met het bevoegde overheid plaatsgevonden.

6 Literatuur

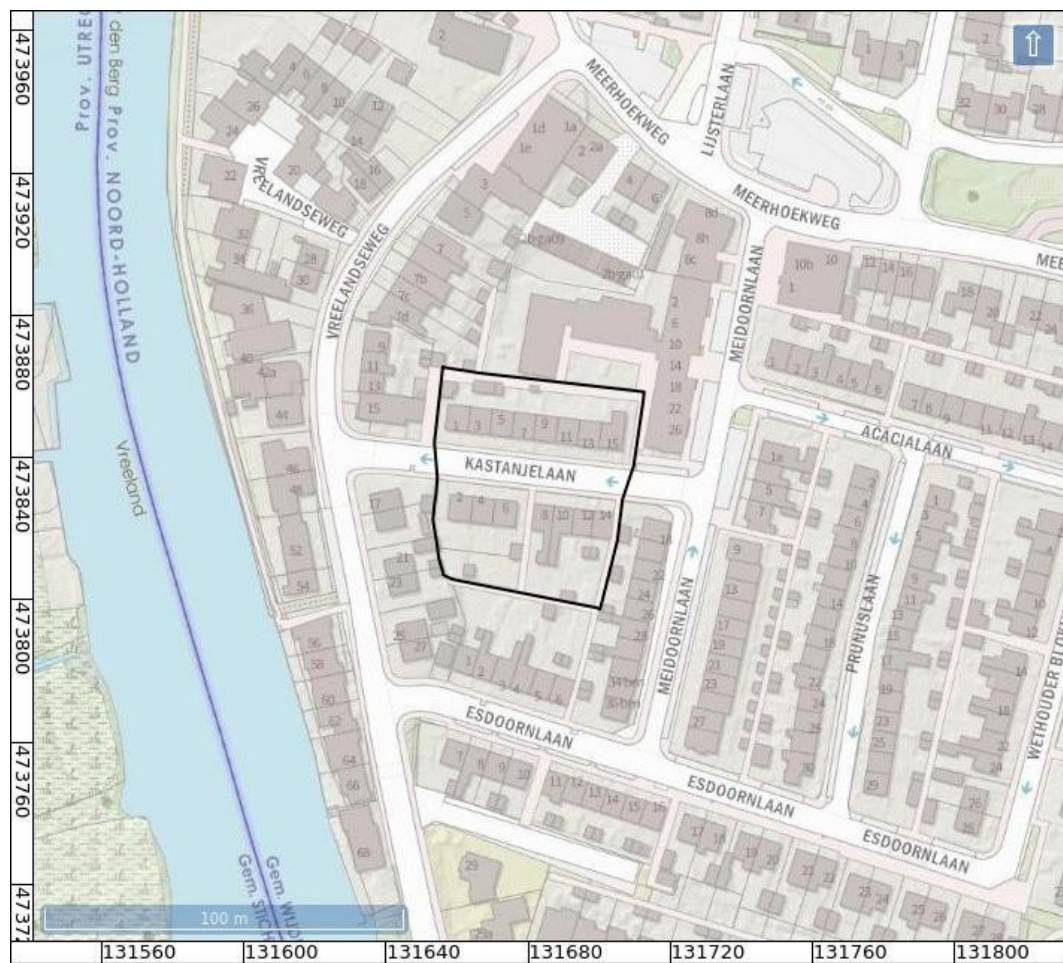
- Bernard de Roy. 1743. '*Nieuwe kaart van den Lande van Utrecht; eerste uitgave is van 1696*'. Amsterdam: Johannes Covens en Cornelis Mortier.
<http://objects.library.uu.nl/reader/index.php?obj=1874-249182&lan=en#page/98/15/72/98157271597383151294511064783805227493.jpg/mode/1up>.
- Bosch, J.H.A. 2008. '*Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1: Op basis van de Standaard Boor Beschrijvingsmethode versie 5.2*'. 2008-U-R0881/A. Deltares-rapport.
- van den Brenk, S., en W.B. Waldus. 2008. '*bureauonderzoek Vecht (provincie Noord Holland en Utrecht)*'. Periplus Archeomare rapport A07_A013.
- Cohen, K. M., E. Stouthamer, H.J. Pierik, en A. H. Geurts. 2012. '*Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta*'. Dept. Physical Geography. Utrecht University. <http://persistent-identifier.nl/?identifier=urn:nbn:nl:ui:13-nqjn-zl>.
- Cruysheer, A. 2007. '*Archeologische vondsten in Venenburg (1)*'. Werinon 64.
https://www.historischekring.nl/wp-content/uploads/2021/05/Werinon_nr_64.pdf.
- van Damme, E. 1977. '*Het buitenverblijf Schulpenburg in Overmeer*'. Werinon 26: 674–686.
- Feiken, Hendrik. 2008. '*IJzertijd-bewoning in een dynamisch landschap gevormd door Vecht en Angstel (Utr.)*'. *Paleo-aktueel* 19: 102–114.
- Hebinck, K.A. 2009. '*Een archeologisch bureau-onderzoek voor het sportpark Overmeer-zuid te Overmeer, gemeente Wijdmeren (NH)*'. ARC rapporten 2009–183. Gelderland.: Archaeological Research and Consultancy.
- . 2010. '*Een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van boringen voor het Sportpark Overmeer-Zuid te Overmeer, gemeente Wijdmeren (NH)*'. ARC-Rapporten 2010–66. Geldermalsen: Archaeological Research and Consultancy.
- Husken, S. 2010. '*Toelichting bij Beleidskaart Archeologie gemeente Wijdmeren*'. Stichting Cultureel Erfgoed Noord-Holland.
- Kadaster. 2013. '*BAG-Viewer*'. <http://bagviewer.geodan.nl/index.html>.
- Kadaster, en PDOK. 2014. '*AHN2 en 3 - WCS service*'.
<http://nationaalgeoregister.nl>.
- Ketelaar, P.A. 1769. '*Militaire kaart van de Provincie Holland (vestingen, forten en posten) bijeengebracht door de landmeter Ketelaar*'. Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen. <https://zoeken.gooienvechthistorisch.nl>.
- Koekkelkoren, A.M.H.C. 2014. '*Archeologisch bureauonderzoek & Inventariserend Veldonderzoek, verkennende fase Meerlaan 19, Nederhorst den Berg Gemeente Wijdmeren*'. IDDS Archeologie rapport 1629. Noordwijk: IDDS Archeologie B.V.
- Kok, R.S., en J.A. Wolzak. 2018. '*Landgoed Wittensteijn, Nigtevechtseweg 196 te Vreeland, gemeente Stichtse Vecht. Een archeologisch en cultuurhistorisch bureauonderzoek*'. RAAP rapport 3556. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.
- de Lange, G.W., J.A.M. ten Cate, G.C. Maarleveld, Stichting voor Bodemkartering, en Rijks Geologische Dienst. 1969. '*Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000: Kaartblad nr. 31 Oost (Utrecht)*'. Wageningen: Stichting voor Bodemkartering.
- de Mulder, E.J.F. 2003. '*De ondergrond van Nederland*'. Wolters-Noordhoff.
- Nederlands Normalisatie Instituut. 1989. '*Geotechniek: classificatie van*

- onverharde grondmonsters. Delft: Nederlands Normalisatie-instituut.
- Prudon, Ch. 2021. 'Verkennd bodemonderzoek conform NEN 5740 en NEN 5707 LOCATIE Plangebied Kastanjelaan te Nederhorst den Berg (gemeente Wijdmeren)'. BOOT rapport P21-0520-020. Veenendaal: buro BOOT.
- Rensink, E., H.J.T. Weerts, M. Kosian, H. Feiken, en B.I. Smit. 2015. 'Archeologische Landschappenkaart van Nederland. Methodiek en kaartbeeld'. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. <https://doi.org/10.17026/dans-xf6-ywnd>.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. 2016. 'Kaart van verdedigingswerken, alle linies en stellingen'. <https://landschapinnederland.nl/bronnen-en-kaarten/militaire-landschapskaart>.
- . 2017. 'Rijksmonumentenregister'. *Cultureelerfgoed.nl*. <https://cultureelerfgoed.nl/monumentenregister>.
- . 2021. 'Archis3 - Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed'. <https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/login>.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, en Data Archiving and Networking Services. 'e-depot voor de Nederlandse archeologie'. <http://www.edna.nl>.
- SIKB. 2018. 'BRL 4000: Beoordelingsrichtlijn Archeologie, versie 4.1'. SIKB. https://www.sikb.nl/doc/BRL4000/BRL%20SIKB%204000%20Archeologie%20versie%204_1.pdf.
- Sinck, Lucas. 1619. 'Kaart van de limieten tusschen Gooiland en het sticht van Utrecht.' https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/archief/4.VTH/invnr/2582/file/NL-HaNA_4.VTH_2582.
- Stichting RAAP. 2017. 'Indicatieve Kaart Militaire Waarden (IKME)'.
- Stichting voor Bodemkartering. 1970. 'Bodemkaart van Nederland, Schaal 1:50.000, Blad 31 Oost Utrecht'. Wageningen: Stichting voor Bodemkartering.
- Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen, en M. Verbruggen. 2012. 'Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek'. SIKB.
- Veenstra, J.B. 2015. 'Nederhorst den Berg, Vreelandseweg 20-26, Gemeente Wijdmeren (NH.). Een Archeologisch Bureauonderzoek.' Steekproefrapport 2015-11/04. Zuidhorn: De Steekproef.
- Visscher, N. 1677. 'Nieuwe kaart van de Mynden en de 2 Loosdrechten, midtsgaders van s'Gravenland, nevens het gerecht van Breukelen en Loendersloot.' Nicolaas Visscher. <https://proxy.archieven.nl/0/FEDB8D5EFB8E11DF9E4D523BC2E286E2>.
- Weerts, H., P. Cleveringa, en M. Gouw. 2002. 'De Vecht/Angstel, een riviersysteem in het veen'. *Grondboor en Hamer* 3/4: 66-71.
- Werinon. 2009. 'Horstermeer. Strijd om water en land'. Werinon. *Historische Canon Nederhorst den Berg* (72).
- van der Zee, R.M. 2015a. 'Dijktraject Horstermeer-Noordwest, gemeente Wijdmeren Een Bureauonderzoek'. ADC Rapport 3790. Amersfoort: ADC ArcheoProjecten.
- . 2015b. 'Dijktraject Randweg, Overmeer (gemeente Wijdmeren) Een Bureauonderzoek'. ADC Rapport 3791. Amersfoort: ADC ArcheoProjecten.

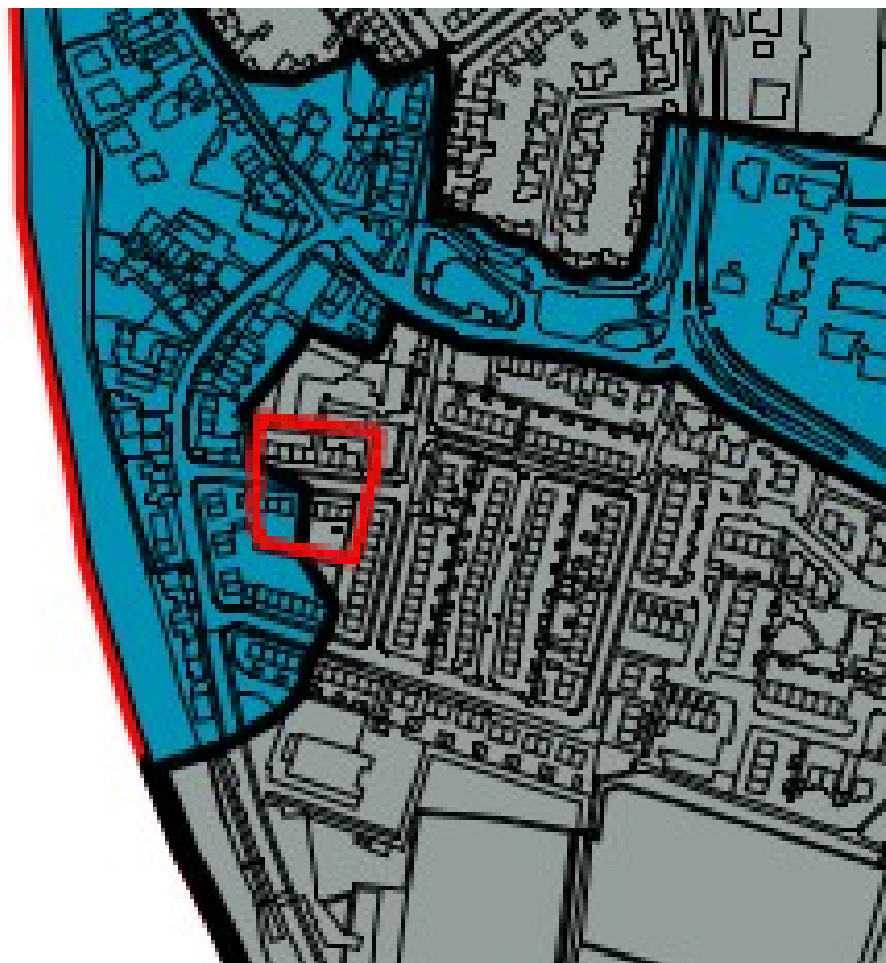
Figuren

Figuur 2: Luchtfoto actueel.

Figuur 3: Topografische kaart.

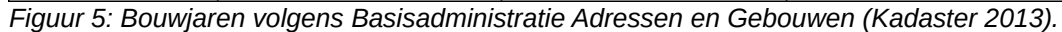
Legenda

Rekening houden met archeologie vanaf planomvang van:

- Bij alle grondroerende werkzaamheden
- Plannen groter dan 50 m² en dieper dan 35 cm
- Plannen groter dan 100 m² en dieper dan 35 cm
- Plannen groter dan 500 m² en dieper dan 40 cm
- Plannen groter dan 2.500 m² en dieper dan 40 cm
- Archeologievrij

✕ Molen

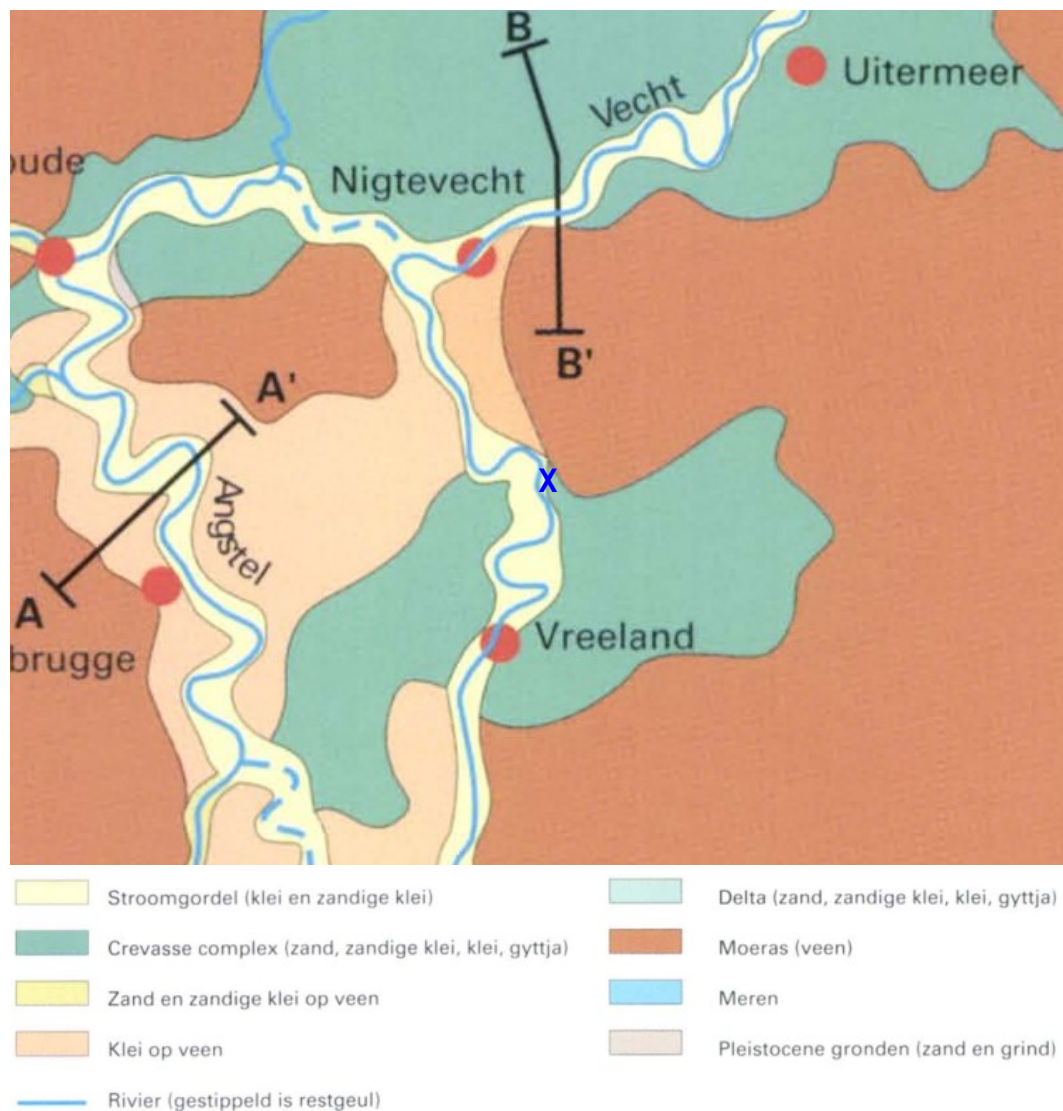
Figuur 4: Archeologische beleidskaart gemeente Wijdmeren (Husken 2010).

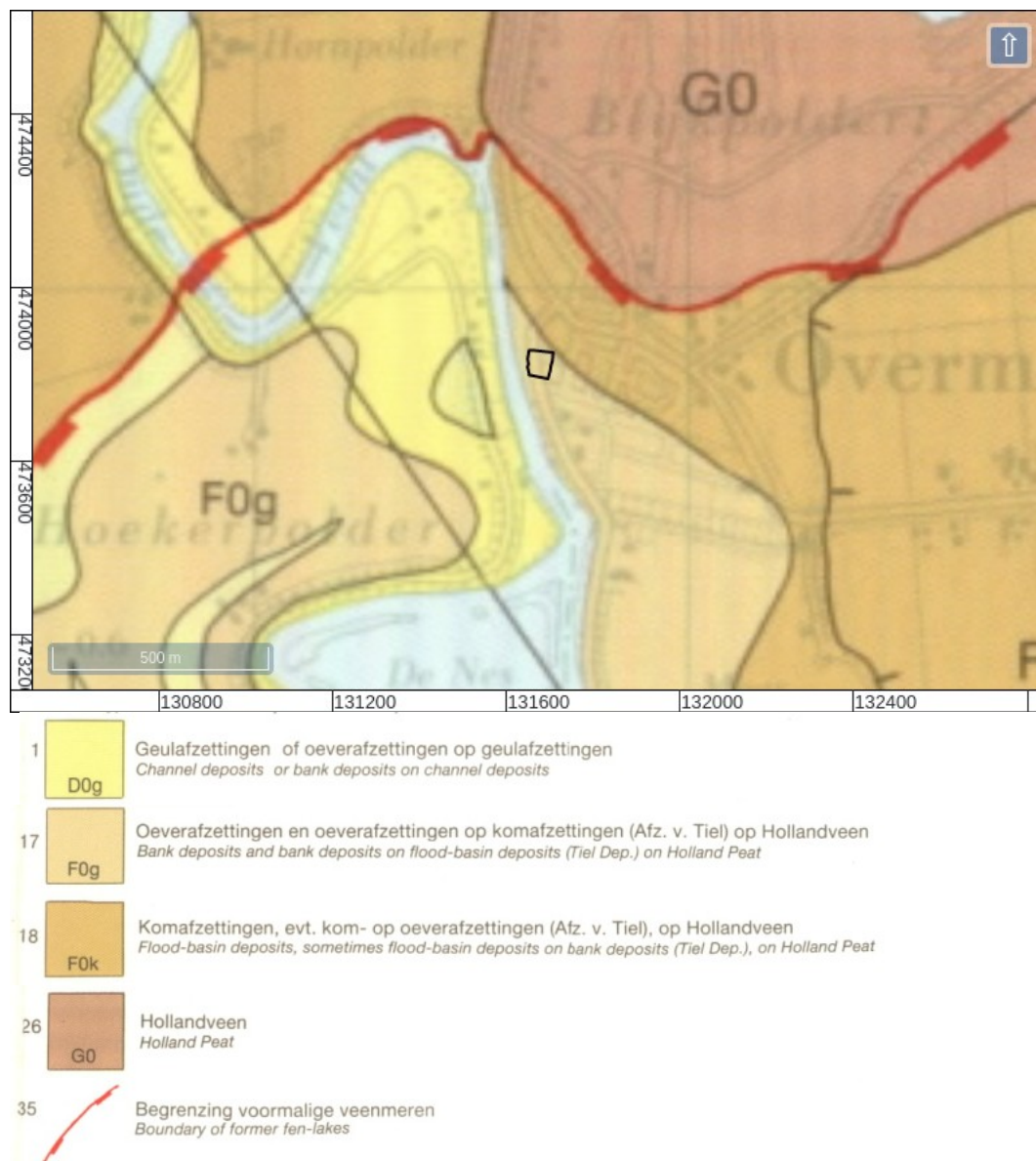
Figuur 6: Verbeelding bestemmingsplan.

Het licht gele deel heeft dubbelbestemming Waarde Archeologie 3.

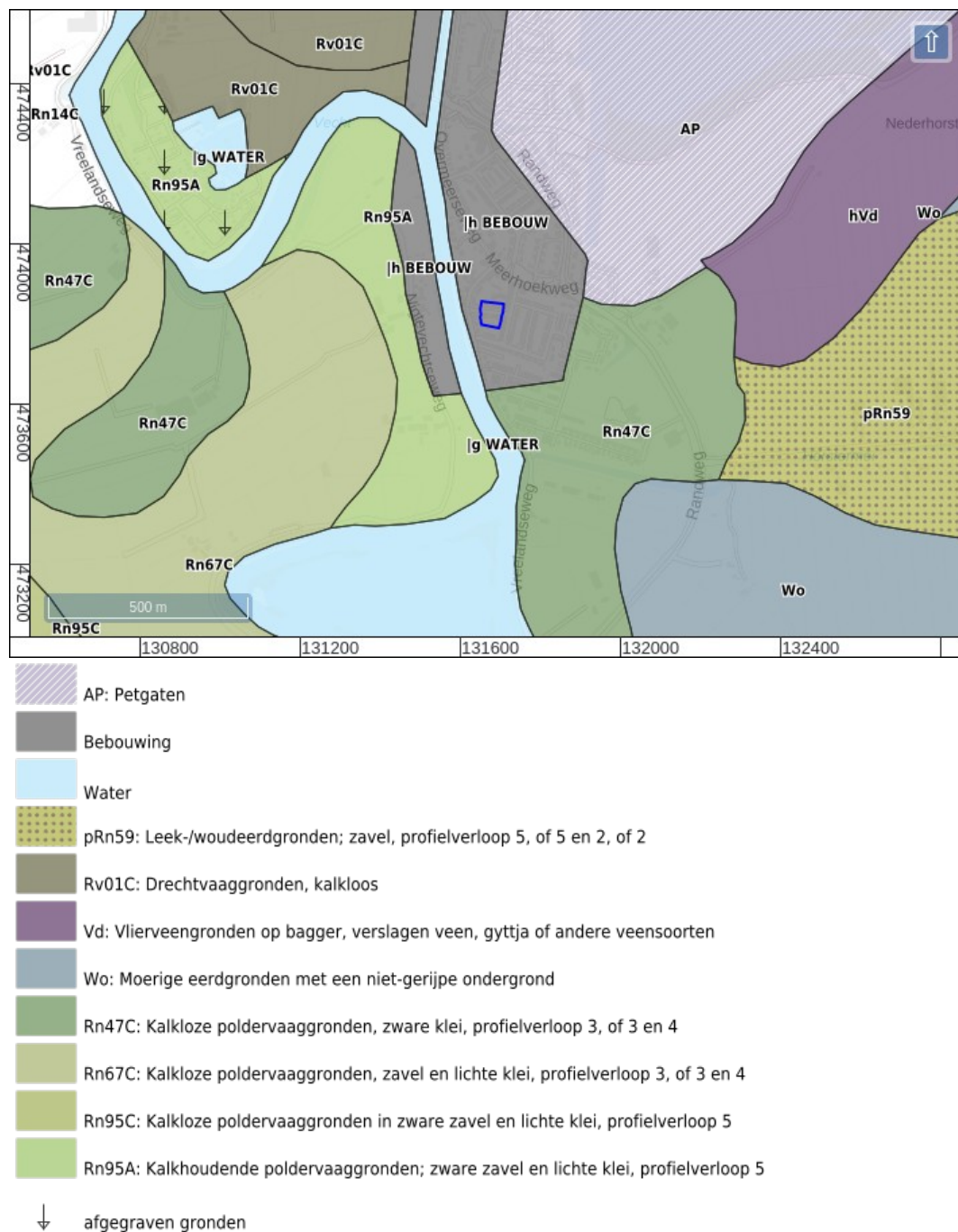

Figuur 7: Paleogeografische reconstructie 800 na Christus.

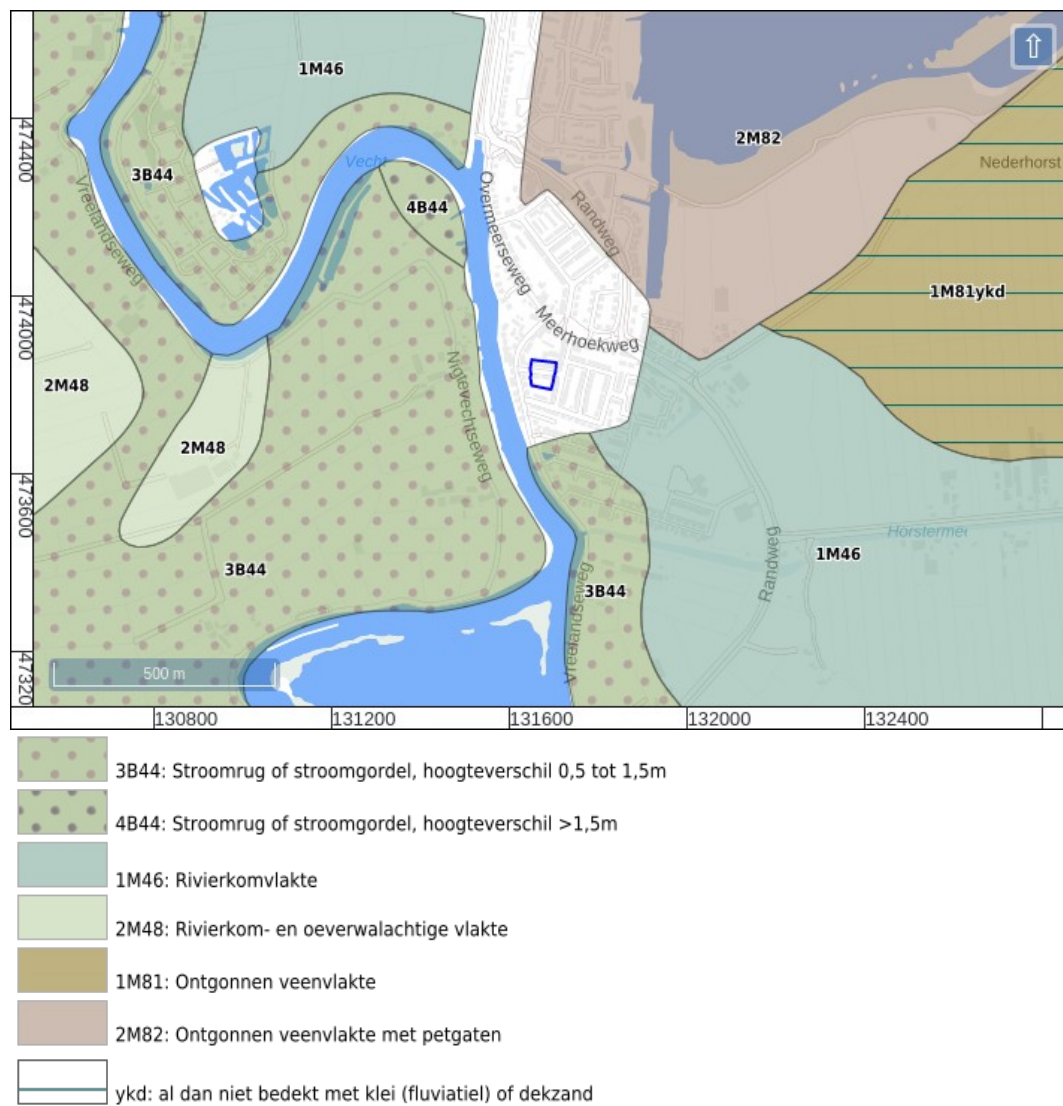
Het plangebied ligt ongeveer ter hoogte van de blauwe kruis.

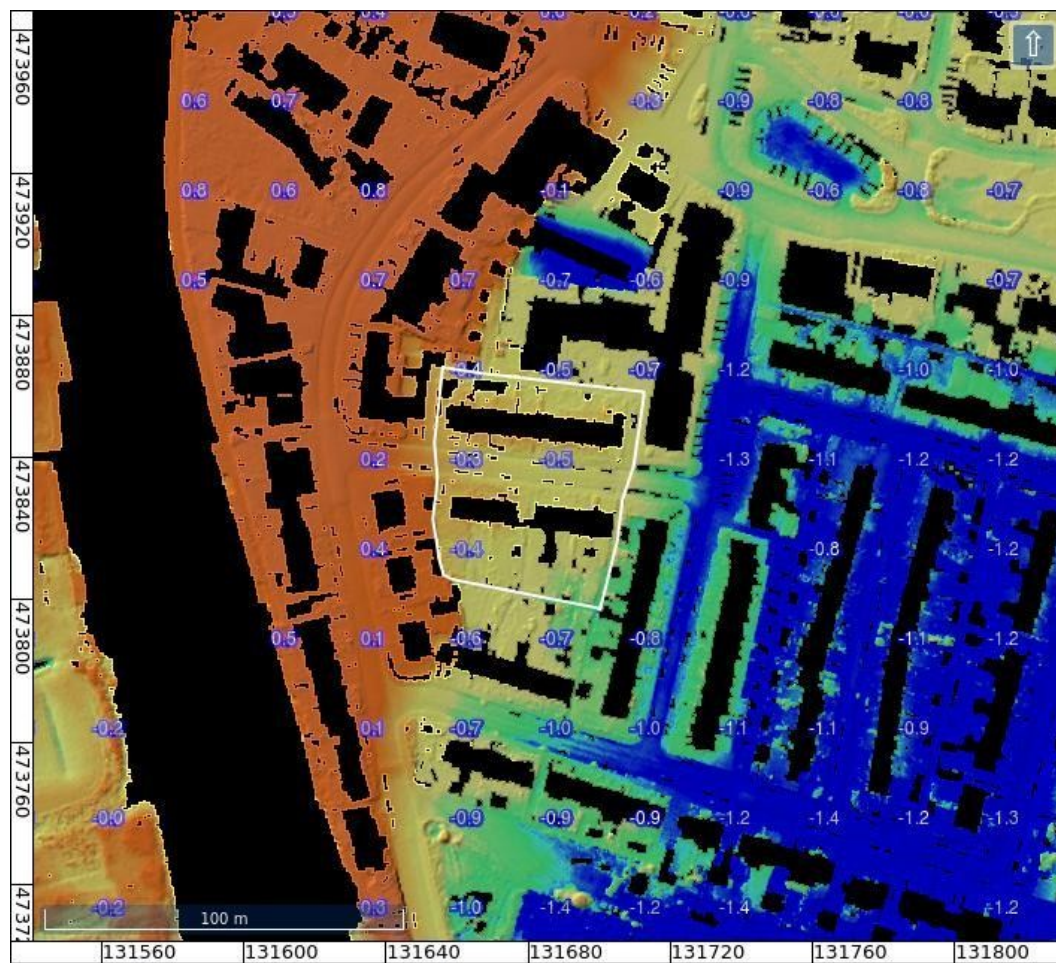
Figuur 8: Geologische kaart blad 31 Oost (De Lange e.a. 1969).

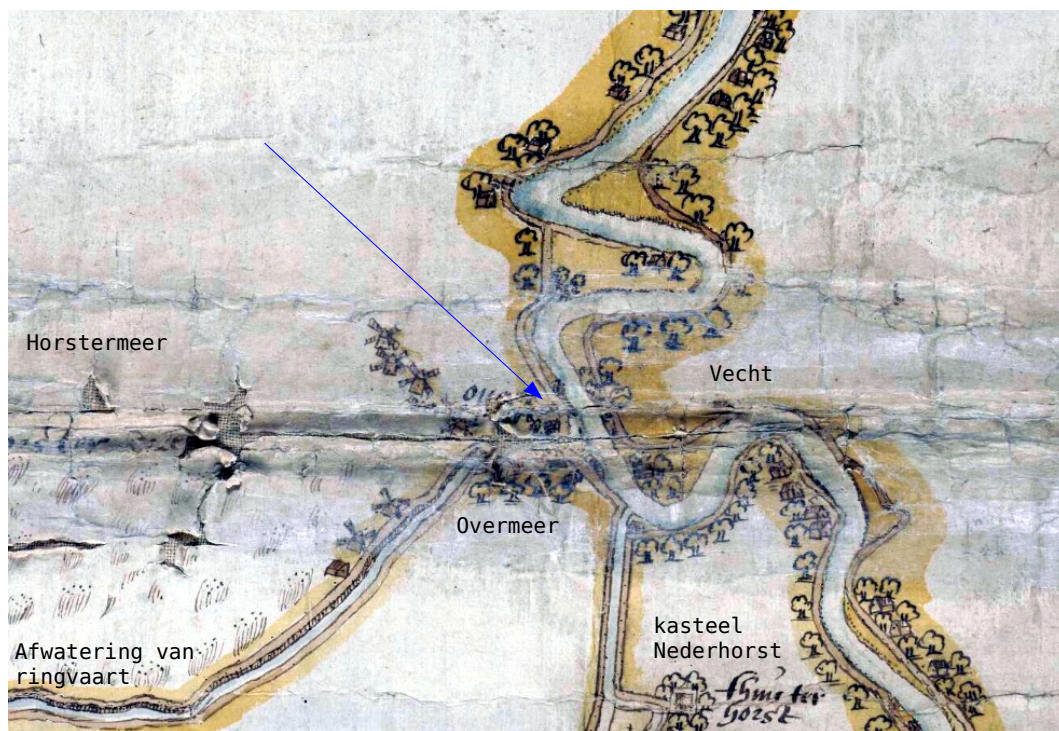
Figuur 9: Bodemkaart (Stichting voor Bodemkartering 1970).

Figuur 10: Geomorfologische kaart.

Figuur 11: Hoogte-reliëfkaart (Kadaster en PDOK 2014). Hoogtewaarden in meters ten opzichte van N.A.P.

Figuur 12: Kaart van de grenzen tussen het Gooi en het Sticht Utrecht uit 1619 (Sinck 1619).

Het noorden is onder. Het plangebied ligt bij de blauwe pijl, bij de vouw in het kaartblad.

Figuur 13: Nieuwe kaart van den lande van Utrecht, oorspronkelijk uit 1696, uitgave 18^e eeuw (Bernard de Roy 1743)

Figuur 14: Kaart van de situatie rond 1700 (Visscher 1677).

Figuur 15: Kaart Ketelaar (Ketelaar 1769).

Figuur 16: Kadastrale minuut 1811-1832 Nederhorst den Berg, sectie C, blad 3.

Gerardus Blanken, makelaar

359: bosch/vermaak

361: huis en erf

362: oppervlakte

363: moestuin

364: huis en erf

365: moestuin

366: moestuin

367: weiland

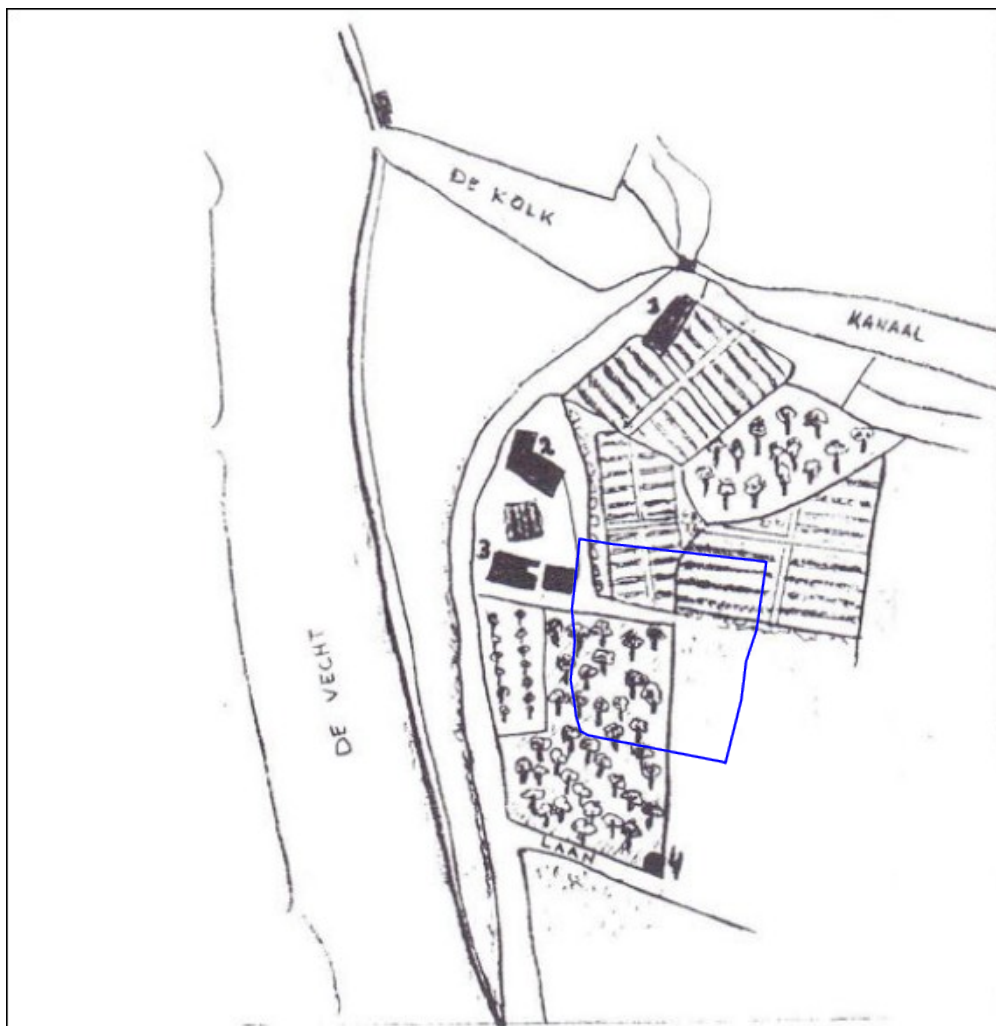
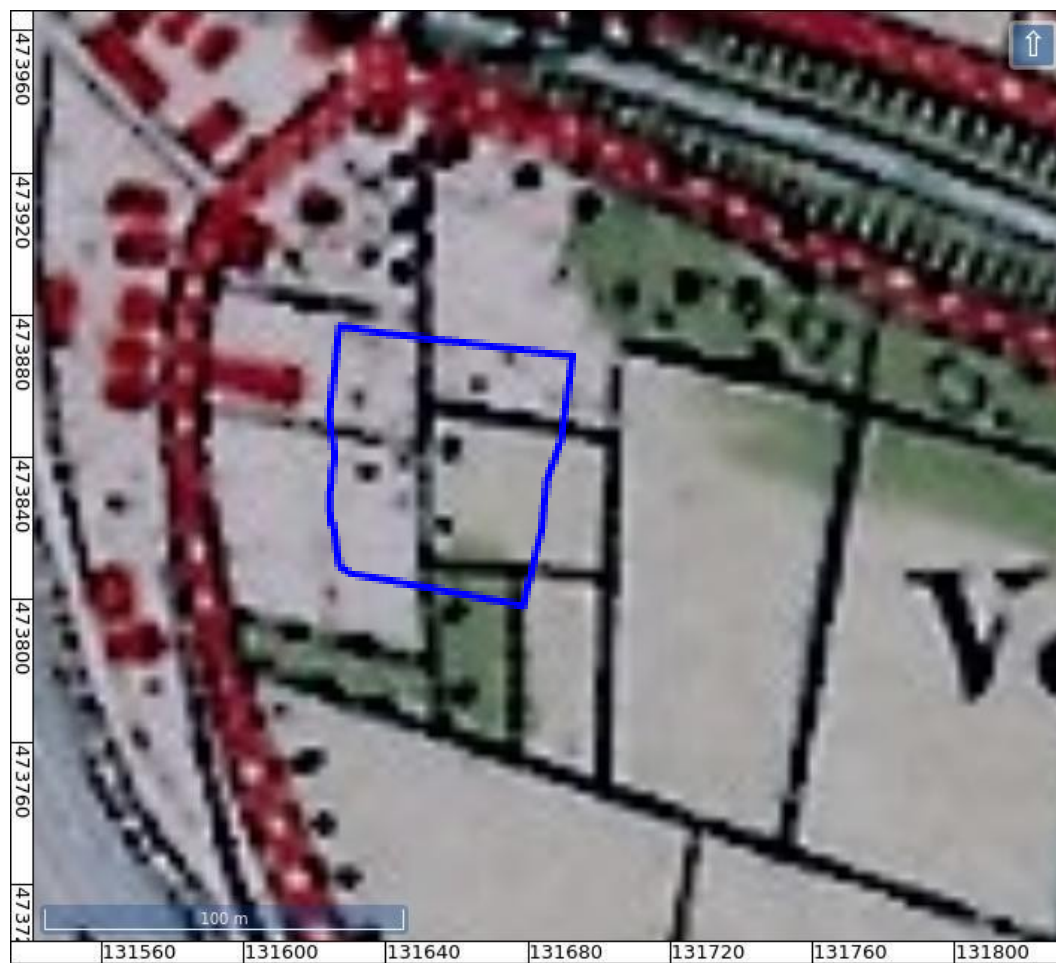

Fig. 2: Ligging van "Schulpenburg" in Overmeer (22):
 1 - Herberg
 2 - Klein Schulpenburg
 3 - Groot Schulpenburg
 4 - Koepel

Figuur 17: Situatie Schulpenburg met het plangebied in blauw.

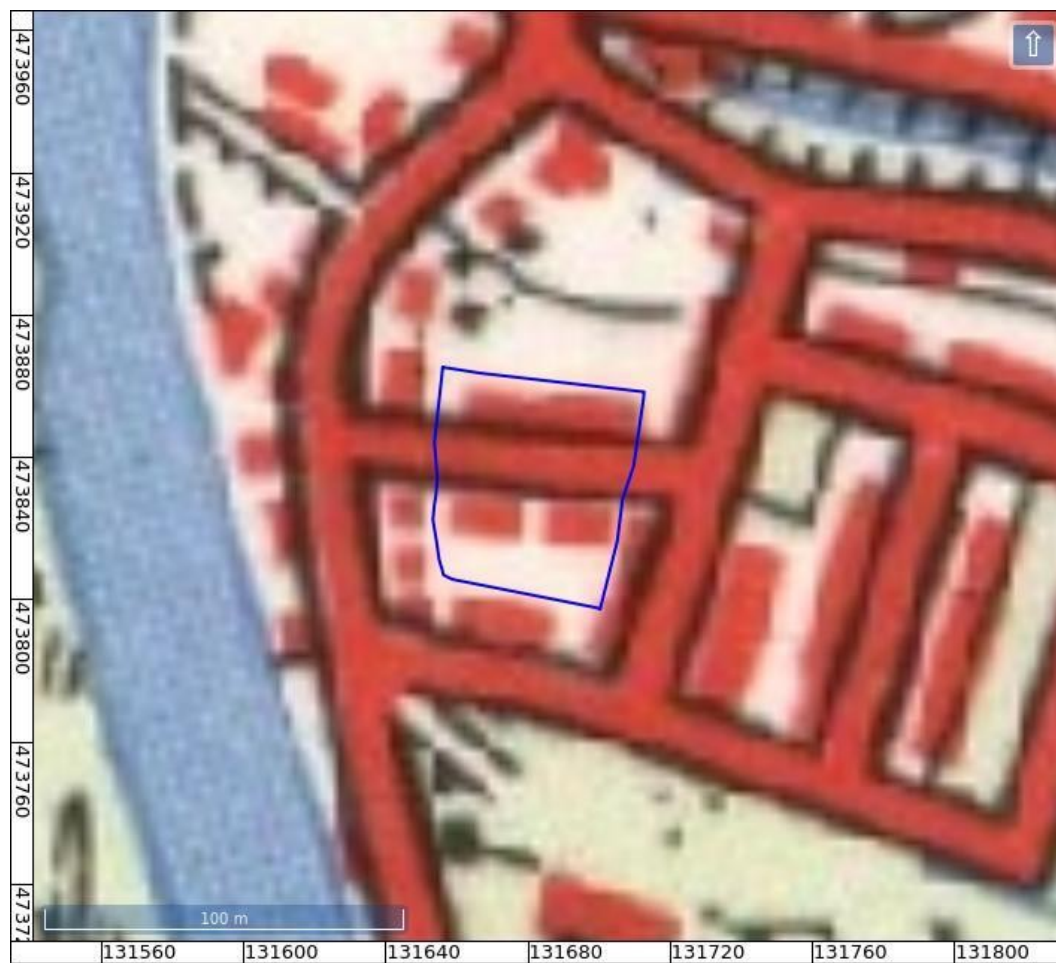
Figuur 18: 387-1005-ANKEVEEN-1881.

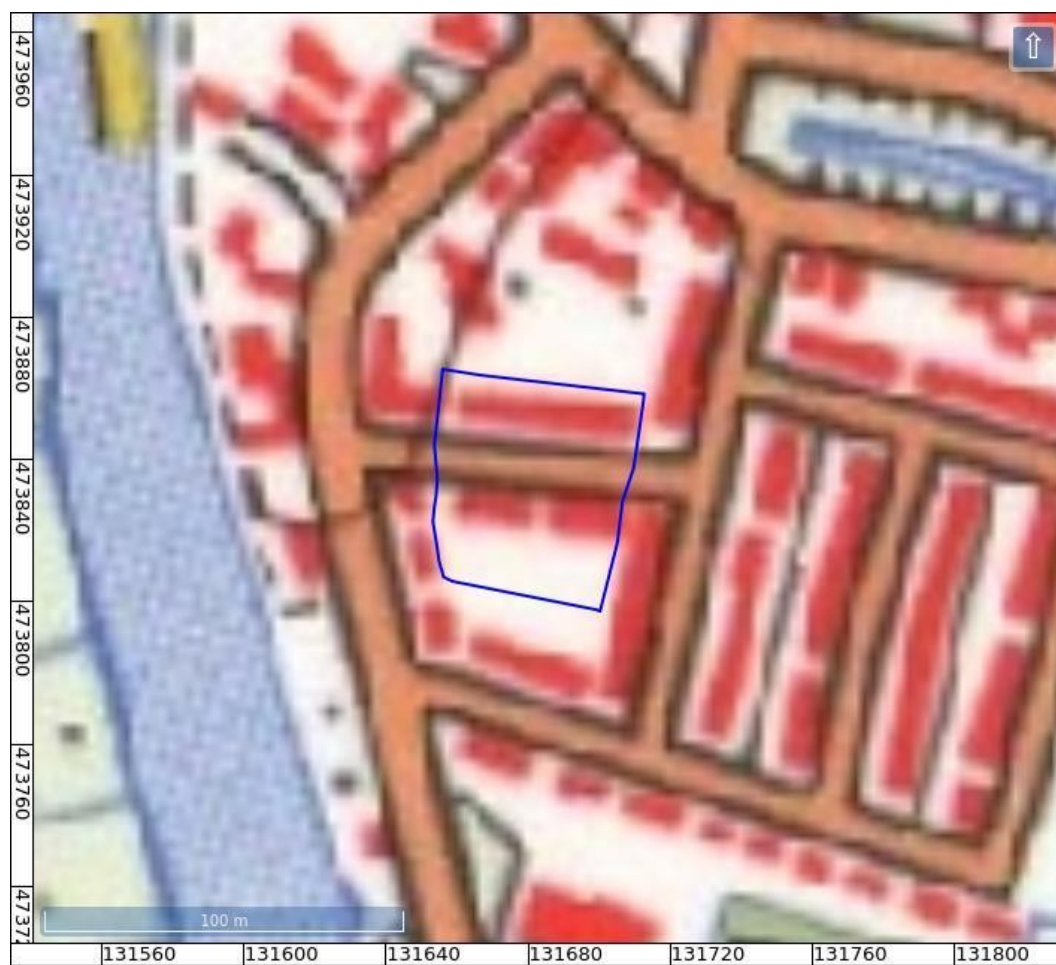
Figuur 19: 387-1012-ANKEVEEN-1922.

Figuur 20: 31F-1950-Hilversum.

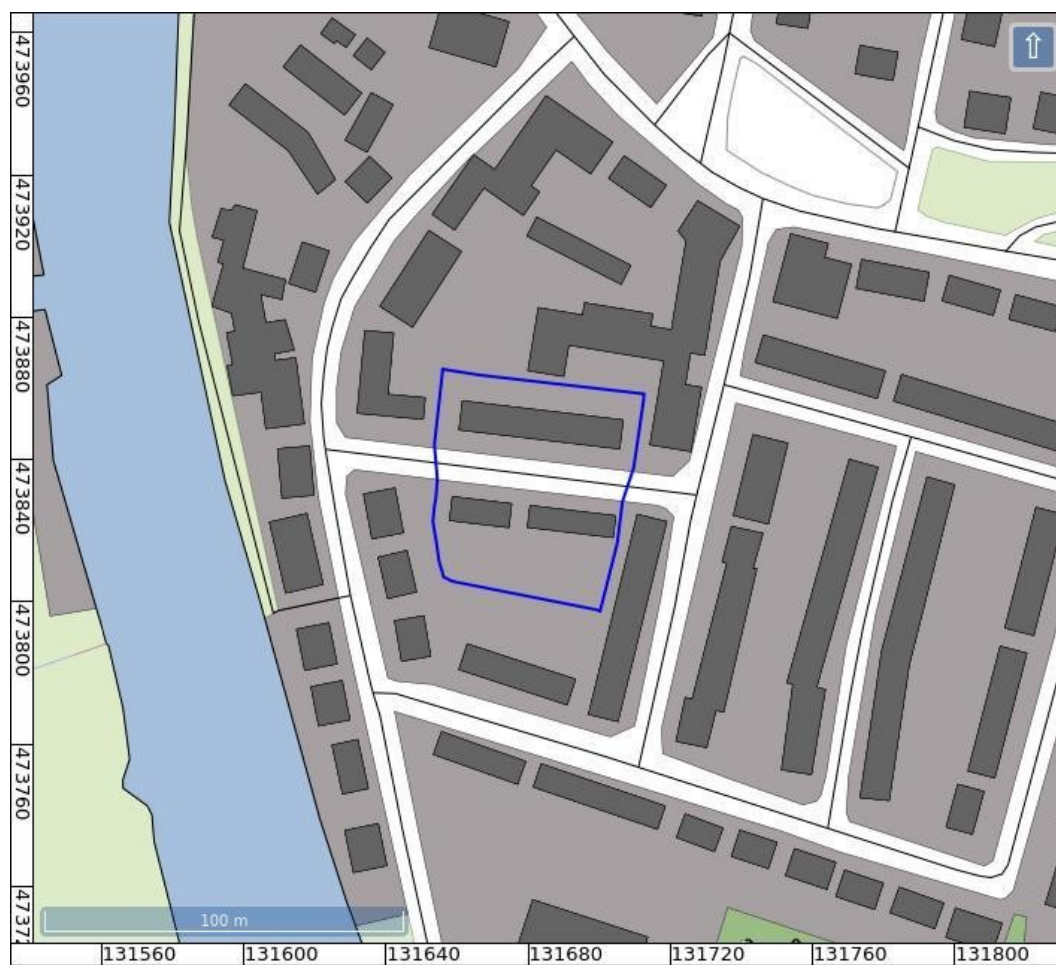
Figuur 21: 31F-1960-Hilversum.

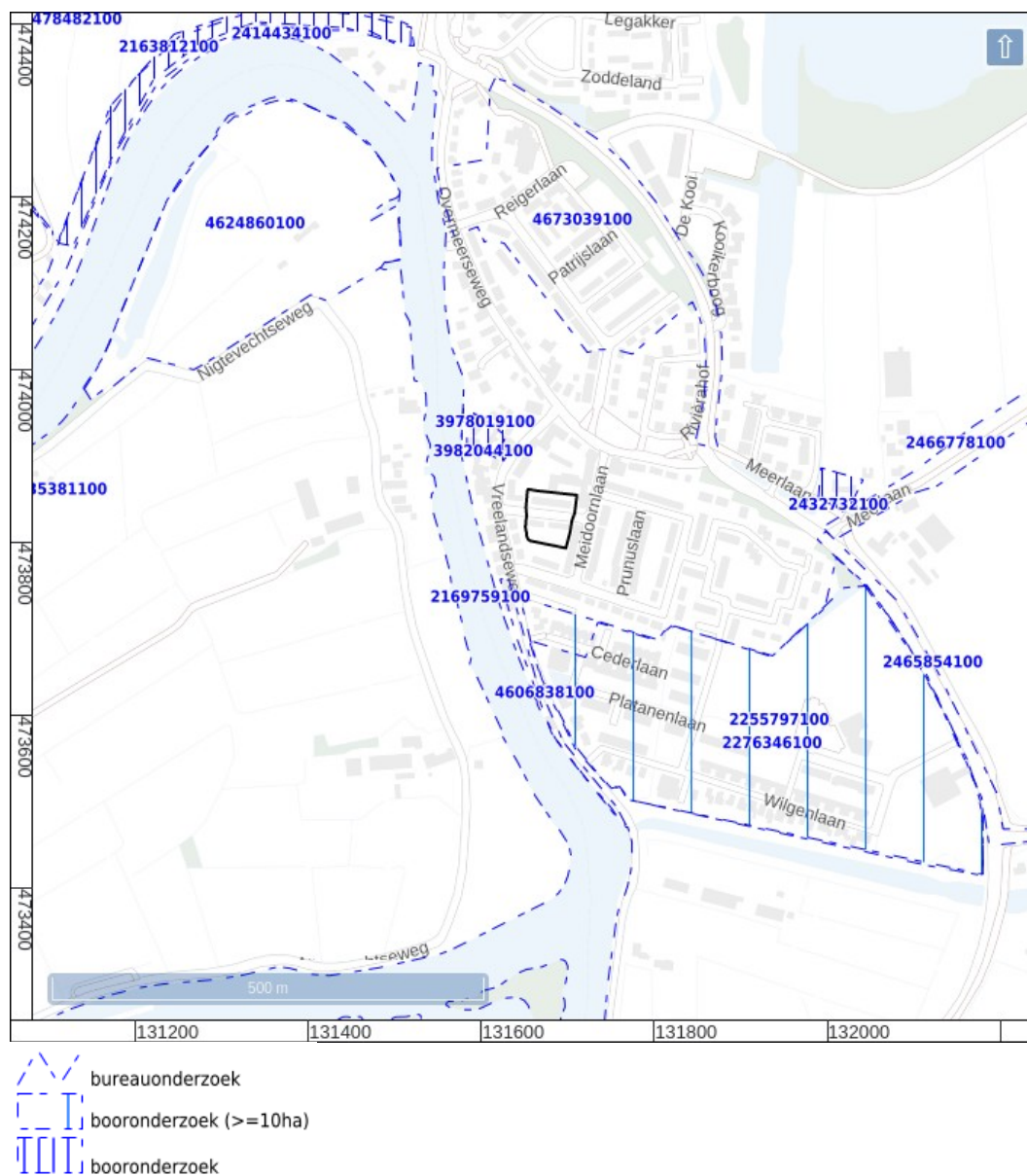
Figuur 22: 31F-1970-Hilversum.

Figuur 23: 31F-1988-Hilversum.

Figuur 24: Topografisch kaart 2012.

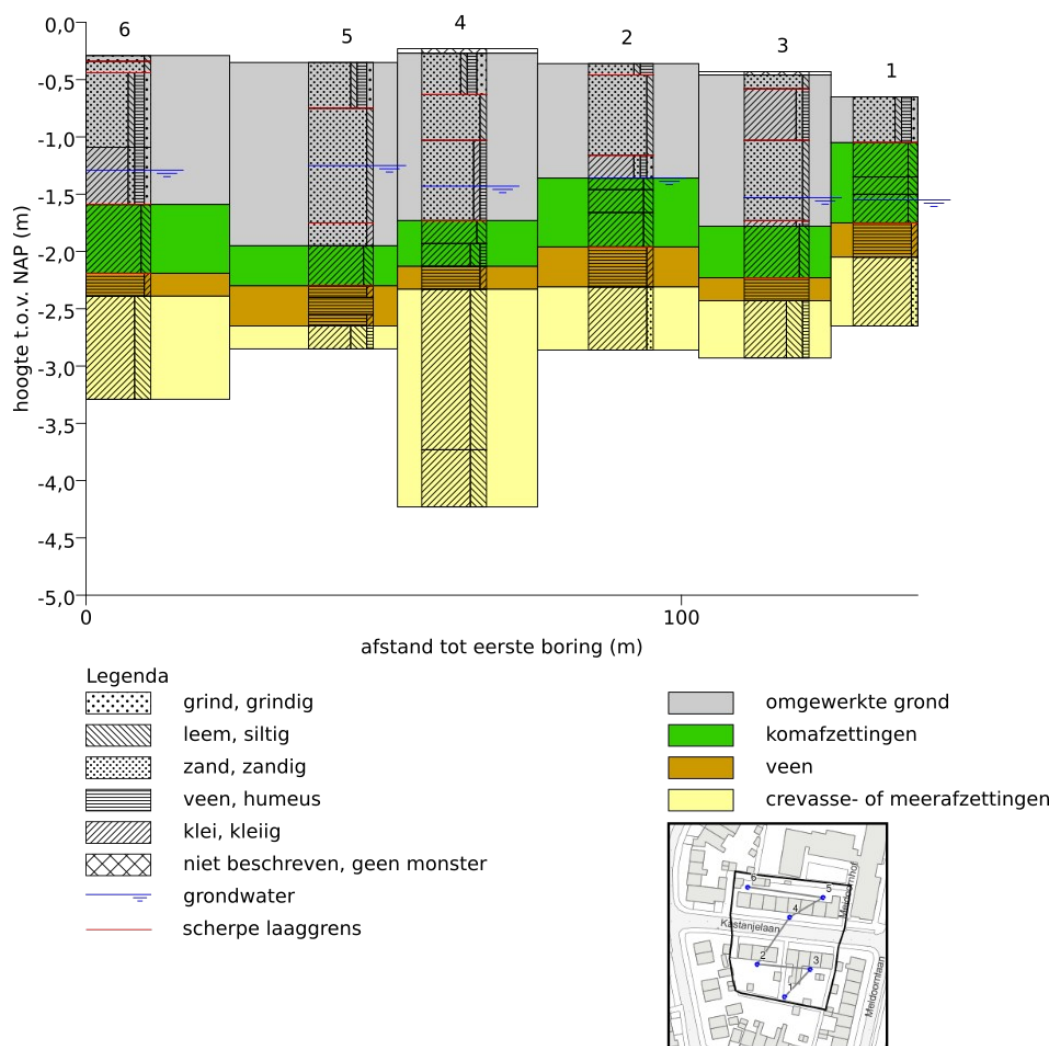

Figuur 25: Archeologische zaken uit ARCHIS (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2021).

In het afgebeelde gebied liggen geen vondstlocaties en geen AMK terreinen.

Figuur 26: Boorpuntenkaart.

Figuur 27: Getekende boorprofielen in schematische doorsnede.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

nr.	grens (cm - mv)	grond	bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwvormingen	interpretatie	boortype	overig	
	boven	onder									
1										grondwaterstand tijdens boring: 90 (cm - mv); beschrijver: A. de Boer;	
	0	40	zand	zwak siltig; zwak grindig; matig humeus	matig grof	donker-grijs- bruin	kalkloos		omgewerkte grond	7cm- Edelman	matig grote spreiding; zand afgerond; basis scherp
	40	70	klei	matig siltig		grijs	kalkloos	spoor roestvlekken	komafzettingen	7cm- Edelman	slap; basis geleidelijk
	70	85	klei	matig siltig		grijs	kalkloos		komafzettingen	7cm- Edelman	zeer slap; basis geleidelijk
	85	110	klei	matig siltig		grijs	kalkloos		komafzettingen	3cm- Guts	basis scherp
	110	140	veen	zwak kleiig		grijs-bruin	kalkloos		veen	3cm- Guts	zeggeveen; basis geleidelijk
	140	200	klei	zwak zandig		grijs	kalkrijk		crevasse- of meerafzettingen	3cm- Guts	zandlagen
2										grondwaterstand tijdens boring: 100 (cm - mv); beschrijver: A. de Boer;	
	0	10	zand	zwak siltig; sterk humeus	matig fijn	donker-grijs	kalkloos		omgewerkte grond	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis scherp
	10	80	zand	zwak siltig	matig grof	licht-bruin- geel	kalkloos	spoor roestvlekken	omgewerkte grond	7cm- Edelman	matig grote spreiding; zand afgerond; basis scherp
	80	100	klei	zwak zandig; zwak grindig; zwak humeus		bruin-grijs	kalkloos		omgewerkte grond	7cm- Edelman	basis geleidelijk; mogelijk restant oude bodem, baksteenspikkels
	100	110	klei	matig siltig		grijs	kalkloos		komafzettingen	7cm- Edelman	matig stevig; basis geleidelijk
	110	130	klei	matig siltig		grijs	kalkloos		komafzettingen	3cm- Guts	matig stevig; basis geleidelijk
	130	160	klei	matig siltig		licht-grijs	kalkloos		komafzettingen	3cm- Guts	basis scherp
	160	195	veen	zwak kleiig		grijs-bruin	kalkloos		veen	3cm- Guts	zeggeveen; basis geleidelijk
	195	250	klei	zwak zandig		grijs	kalkrijk		crevasse- of meerafzettingen	3cm- Guts	zandlagen; mm gelaagd

nr.	grens (cm - mv)	grond	bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwvormingen	interpretatie	boortype	overig
	boven	onder								
3										grondwaterstand tijdens boring: 110 (cm - mv); beschrijver: A. de Boer;
	0	3	tegel							
	3	15	zand	zwak siltig	matig grof	licht-geel-grijs	kalkloos	omgewerkte grond	7cm- Edelman	matig grote spreiding; zand afgerond; basis scherp; opgebrachte grond
	15	60	klei	zwak zandig; zwak humeus		bruin-grijs	kalkloos	omgewerkte grond	7cm- Edelman	weinig kleibrokjes; basis scherp; omgewerkte grond
	60	110	zand	zwak siltig	matig grof	grijs	kalkloos	omgewerkte grond	7cm- Edelman	matig grote spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk
	110	130	zand	zwak siltig	matig fijn	grijs	kalkloos	omgewerkte grond	3cm- Guts	matig grote spreiding; zand matig afgerond; basis scherp
	130	135	klei	zwak zandig; zwak humeus		grijs-bruin	kalkloos	omgewerkte grond	3cm- Guts	basis geleidelijk; mogelijk oude bodem
	135	180	klei	matig siltig		grijs	kalkloos	komafzettingen	3cm- Guts	basis scherp
	180	200	veen	mineraalarm		donker-bruin	kalkloos	veen	3cm- Guts	bosveen; basis geleidelijk
	200	250	klei	uiterst siltig; zwak humeus		grijs	kalkrijk	crevasse- of meerafzettingen	3cm- Guts	enkele zandlaagjes 1mm dik in de top
4										grondwaterstand tijdens boring: 120 (cm - mv); beschrijver: A. de Boer;
	0	4	tegel							
	4	40	zand	zwak siltig; matig grindig; matig humeus	matig grof	donker-bruin	kalkloos	omgewerkte grond	7cm- Edelman	matig grote spreiding; zand afgerond; basis scherp; opgebrachte grond
	40	80	zand	zwak siltig	matig grof	grijs-geel	kalkloos	omgewerkte grond	7cm- Edelman	matig grote spreiding; zand afgerond; basis scherp
	80	150	zand	kleiig; zwak humeus	matig grof	grijs	kalkloos	omgewerkte grond	3cm- Guts	matig kleine spreiding; zand matig afgerond; basis scherp; omgewerkte grond
	150	170	klei	matig siltig		licht-grijs	kalkloos	komafzettingen	3cm- Guts	basis geleidelijk
	170	190	klei	matig siltig; zwak humeus		bruin-grijs	kalkloos	komafzettingen	3cm- Guts	basis geleidelijk
	190	210	veen	zwak kleiig		grijs-bruin	kalkloos	veen	3cm- Guts	bosveen; basis geleidelijk

nr.	grens (cm - mv)	grond	bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwvormingen	interpretatie	boortype	overig		
boven onder												
	210	350	klei	uiterst siltig		grijs		kalkrijk		crevasse- of meerafzettingen	3cm- Guts	mm gelaagd, mogelijk meerafzettingen
	350	400	klei	uiterst siltig		grijs		kalkrijk		crevasse- of meerafzettingen	3cm- Guts	zandlagen; mm gelaagd, mogelijk meerafzettingen
5												grondwaterstand tijdens boring: 90 (cm - mv); beschrijver: A. de Boer;
	0	40	zand	zwak siltig; zwak grindig; matig humeus	matig grof	donker-grijs- bruin		kalkloos		omgewerkte grond	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis scherp; opgebrachte grond; brok kalk
	40	140	zand	zwak siltig	matig grof	licht-grijs-geel		kalkloos		omgewerkte grond	7cm- Edelman	matig grote spreiding; zand matig afgerond; basis scherp; opgebrachte grond
	140	160	zand	kleiig	matig grof	grijs		kalkloos		omgewerkte grond	3cm- Guts	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk; omgewerkte grond
	160	195	klei	matig siltig		licht-grijs		kalkloos		komafzettingen	3cm- Guts	basis scherp
	195	205	veen	zwak kleiig		grijs-bruin		kalkloos		veen	3cm- Guts	basis geleidelijk
	205	220	veen	mineraalarm		bruin		kalkloos		veen	3cm- Guts	basis geleidelijk
	220	230	veen	zwak kleiig		grijs-bruin		kalkloos		veen	3cm- Guts	basis geleidelijk
	230	250	klei	uiterst siltig; zwak humeus		bruin-grijs		kalkrijk		crevasse- of meerafzettingen	3cm- Guts	
6												grondwaterstand tijdens boring: 100 (cm - mv); beschrijver: A. de Boer;
	0	5	grind	siltig	matig grof grind	grijs				omgewerkte grond	graven	basis scherp
	5	15	zand	zwak siltig	matig grof	geel-grijs		kalkloos		omgewerkte grond	7cm- Edelman	matig grote spreiding; zand matig afgerond; basis scherp
	15	80	zand	zwak siltig; zwak grindig; matig humeus	matig grof	donker-grijs- bruin		kalkloos		omgewerkte grond	7cm- Edelman	matig grote spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk
	80	130	klei	zwak zandig; zwak grindig; matig humeus		donker-grijs		kalkloos		omgewerkte grond	7cm- Edelman	weinig zandbrokjes; basis scherp; omgewerkte grond; mogelijk oud oppervlak, mengsel ks2 met opgebrachte grond

nr.	grens grond (cm - mv)		bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwvormingen	interpretatie	boortype	overig
	boven	onder								
	130	190 klei	matig siltig		licht-grijs	kalkloos		komafzettingen	3cm- Guts	veel grijze vlekken; spoor kleibrokjes; basis scherp; omgewerkte grond
	190	210 veen	zwak kleilig		grijs-bruin	kalkloos		veen	3cm- Guts	bosveen; basis geleidelijk
	210	300 klei	uiterst siltig		grijs	kalkrijk		crevasse- of meerafzettingen	3cm- Guts	mm gelaagd

Coördinaten van de boringen:

nr.	X (m RD)	Y (m RD)	Z (cm NAP)
1	131681	473805	-65
2	131667	473820	-36
3	131693	473818	-43
4	131683	473844	-23
5	131699	473853	-35
6	131662	473858	-29